

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **geografia**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**

Data przeprowadzenia wizytacji: **5-6 grudnia 2022 roku**

Warszawa, 2022

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	9
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	10
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	10
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	12
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	21
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	25
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	30
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	33
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	36
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	38
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	41
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	43
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Część I – ocena losowo wybranych prac etapowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Część II – ocena losowo wybranych prac dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa zdefiniowano zakładki.	Błąd!	Nie
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena zdefiniowano zakładki.	Błąd!	Nie
Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego Nie zdefiniowano zakładki.	Błąd!	

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Mariusz Rzętała - członek PKA

członkowie:

1. dr. hab. Sylwia Kulczyk – ekspert PKA
2. dr. hab. Zbigniew Podgórski - ekspert PKA
3. Jakub Szczepkowski – ekspert PKA ds. pracodawców
4. Anna Rudzińska - ekspert PKA ds. studenckich
5. Amadeusz Przezpolewski – sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku geografia prowadzonym w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2021/2022. Wszczęcie postępowania nastąpiło w roku akademickim 2021/2022. Zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej ocena została przeprowadzona zdalnie. Poprzednia wizytacja na kierunku odbyła się w dniach 23-24 kwietnia 2015 roku. Uchwałą nr 608/2015 z 3 września 2015 roku Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej wydało dla kierunku ocenę wyróżniającą.

Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego PKA z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Zespół odbył także spotkania organizacyjne w celu omówienia kwestii w nim przedstawionych, spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni oraz szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji. Zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej odbył wszystkie przewidziane w harmonogramie spotkania, przeprowadził hospitację zajęć dydaktycznych, jak też dokonał oceny wybranych prac dyplomowych i etapowych i przeprowadził wizytację bazy dydaktycznej. Podczas spotkania podsumowującego zespół oceniający przekazał Władzom Uczelni informacje dotyczące dalszych etapów postępowania oceniającego.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	geografia	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	- nauki o Ziemi i środowisku – 60 % - geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 40%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów / 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	- studia stacjonarne: 112 godzin / 4 pkt. ECTS (dodatkowo praktyki pedagogiczne tylko dla bloku pedagogicznego – 130 godzin i 6 pkt. ECTS) - studia niestacjonarne – brak praktyk zawodowych i pedagogicznych	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	- hydrologia, meteorologia i klimatologia - ekologia miasta - geo-grafika - geoanaliza społeczno-ekonomiczna	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	262	7
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2202 (geografia – bez wybranej specjalności) 2082 (hydrologia, meteorologia i klimatologia) 2159 (ekologia miasta) 2263 (geo-grafika) 2128 (geoanaliza społeczno-ekonomiczna)	1227
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim	93 (geografia – bez wybranej specjalności)	53

udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	• 96 (hydrologia, meteorologia i klimatologia) • 94 (ekologia miasta) • 94 (geo-grafika) • 92 (geoanaliza społeczno-ekonomiczna)	
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	• 172 (geografia – bez wybranej specjalności) • 161 (hydrologia, meteorologia i klimatologia) • 164 (ekologia miasta) • 152 (geo-grafika) • 166 (geoanaliza społeczno-ekonomiczna)	166
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	• 54 (geografia – bez wybranej specjalności) • 58 (hydrologia, meteorologia i klimatologi) • 56 (ekologia miasta) • 54 (geo-grafika) • 54 (geoanaliza społeczno-ekonomiczna)	58

Nazwa kierunku studiów	geografia
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne i niestacjonarne
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	• nauki o Ziemi i środowisku – 60 % • geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 40%
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry / 120 ECTS

Wymiar praktyk zawodowych/liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	• studia stacjonarne: brak praktyk zawodowych (praktyki pedagogiczne tylko dla bloku pedagogicznego – 75 godzin / 6 punktów ECTS) • studia niestacjonarne – brak praktyk zawodowych i pedagogicznych	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	specjalności na studiach stacjonarnych: • hydrologia, meteorologia i klimatologia • geo-grafika • geomorfologia stosowana specjalności z osobnym naborem (studia stacjonarne): • geografia społeczno-ekonomiczna • kartografia i teledetekcja • ekologia miasta specjalności na studiach niestacjonarnych: • geoekologia • hydrologia, meteorologia i klimatologia • geografia społeczno-ekonomiczna • systemy informacji geograficznej	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	76	0
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	• 1158 (hydrologia, meteorologia i klimatologia) • 1087 (geo-grafika) • 1102 (geomorfologia stosowana) • 989 (geografia społeczno-ekonomiczna) • 1066 (kartografia i teledetekcja) • 1099 (ekologia miasta)	• 554 (geoekologia) • 589 (hydrologia, meteorologia i klimatologia) • 563 (geografia społeczno-ekonomiczna) • 574 (systemy informacji geograficznej)

Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	• 62 (geografia – bez wybranej specjalności) • 65 (hydrologia, meteorologia i klimatologia) • 63 (geo-grafika) • 63 (geomorfologia stosowana)	35-37
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	• 112 (geografia – bez wybranej specjalności) • 116 (hydrologia, meteorologia i klimatologia) • 114 (geo-grafika) • 114 (geomorfologia stosowana)	118
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	• 93 (geografia – bez wybranej specjalności) • 40 (hydrologia, meteorologia i klimatologia) • 40 (geo-grafika) • 40 (geomorfologia stosowana)	82

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku wpisują się w misję i strategię Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, którą jest prowadzenie badań naukowych i dydaktyki na najwyższym poziomie, w nawiązaniu do wielkopolskiej tradycji pracy organicznej. Kształcenie na kierunku geografia opiera się na wykorzystaniu potencjału naukowego Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych (dalej WNGiG) oraz Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej (dalej WGSEiGP). Koncepcja kształcenia na kierunku uwzględnia następujące aspekty: jedność badań naukowych i kształcenia, dualizm geografii, holistyczne pojmowanie środowiska, ścisły związek z praktyką, szerokie wykorzystanie narzędzi geoinformatycznych, współpraca z miastem i regionem, wierność tradycji akademickiej. Wszystkie te aspekty mają duże znaczenie dla jakości kształcenia na omawianym kierunku. WNGiG odpowiada za nadzór oraz organizację kształcenia zapewniając również wewnętrzny system jakości kształcenia. Na wyróżnienie zasługuje wielowymiarowość podejścia do kształcenia geograficznego, przejawiająca się bardzo szerokimi możliwościami indywidualizacji ścieżki kształcenia w ramach wielu specjalności, z których niektóre (np. geo-grafika) są unikatowe w skali kraju. Koncepcja kształcenia zakłada też wdrażanie innowacyjnych metod kształcenia oraz ciągłe ich doskonalenie. Koncepcja i cele kształcenia na obu stopniach studiów mieszczą się w obu dyscyplinach, do których jest on przyporządkowany tj. *nauki o Ziemi i środowisku* oraz *geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna*. Oddaje to interdyscyplinarne oblicze geografii. Dyscypliną wiodącą są *nauki o Ziemi i środowisku*. Koncepcja i cele kształcenia są ściśle związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany. Są to badania prowadzone w dziedzinie *nauk ścisłych i przyrodniczych* w dyscyplinie *nauki o Ziemi i środowisku* oraz w dyscyplinie *geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej*. Obejmują one bardzo szerokie spektrum zagadnień z zakresu obu dyscyplin geograficznych i ściśle korespondują z kształceniem na kierunku. Koncepcja i cele kształcenia są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego. Zróżnicowanie ścieżek kształcenia pozwala na rozwijanie różnorodnych zainteresowań studentów oraz odpowiada na ich potrzeby w zakresie pozyskania umiejętności oraz kompetencji niezbędnych do podjęcia aktywności zawodowej. Taka koncepcja kształcenia umożliwia elastyczne dostosowywanie zakresu nauczania do potrzeb rynku pracy i sprawia, że absolwenci kierunku geografia znajdują zatrudnienie w instytucjach i firmach o bardzo różnym profilu: od instytucji zajmujących się planowaniem przestrzennym lub ochroną i monitoringiem środowiska przyrodniczego, po firmy rozwijające innowacyjne technologie oparte na grafice komputerowej i multimediami oraz instytucje kultury. Ważną częścią koncepcji kształcenia jest możliwość studiowania modułu edukacyjnego, pozwalającego na uzyskanie kwalifikacji zawodowych absolwentów do nauczania przyrody i geografii w szkolnictwie podstawowym i średnim. Koncepcja i cele kształcenia uwzględniają prognozowane trendy współczesnego rynku pracy. Prognozy te oparte są na współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Koncepcja kształcenia jest wypracowywana i modyfikowana przez radę programową kierunku. Studenci i pracownicy mają wpływ na kształtowanie koncepcji kształcenia. Radę programową wspierają interesariusze zewnętrzni zasiadający w radzie gospodarczej; zasiadają w niej m.in. przedstawiciele jednostek administracji państwowej i samorządowej, przedsiębiorcy i przedstawiciele szkolnictwa.

Cele i koncepcja kształcenia uwzględniają nauczanie i uczenie się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, na przykład poprzez szerokie wykorzystanie platformy Moodle. Koncepcja kształcenia uwzględniała wykorzystanie narzędzi tego typu jeszcze przed pandemią.

Efekty uczenia się dla kierunku są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim. Obejmują wiedzę, umiejętności i kompetencje umożliwiające badania przestrzeni przyrodniczej, społeczno-ekonomicznej i kulturowej. Uwzględniają holistycznie rozumianą wiedzę geograficzną oraz umiejętności posługiwania się nowoczesnymi narzędziami badawczymi. Dzięki tak sformułowanym efektom uczenia się absolwenci są w stanie odpowiadać na wyzwania stojące przed współczesną geografią oraz rozwiązywać akademicki i praktyczne problemy na poziomach: lokalnym, regionalnym i globalnym. Efekty uczenia się są zgodne z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. Są specyficzne dla obu stopni oraz uwzględniają aktualny stan wiedzy geograficznej. Efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć uwzględniają kluczową dla geografii wiedzę i umiejętności. Pozwalają też na rozwijanie kompetencji społecznych, m.in. współdziałania i pracy w grupie. Są one zgodne z działalnością naukową Uczelni w dyscyplinach *nauki o ziemi i środowisku* oraz *geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna*, uwzględniają interdyscyplinarny charakter geografii. Efekty uczenia się są realistyczne i sformułowane w sposób zrozumiały. Uwzględniają kompetencje badawcze oraz komunikowanie się w języku obcym. Rozwijają kompetencje badawcze oraz społeczne niezbędne w działalności naukowej. Efekty uczenia dla obu stopni studiów są możliwe do osiągnięcia oraz pozwalają na stworzenie systemu ich weryfikacji.

Cele i efekty kierunkowe uczenia się dla zajęć uwzględniają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów zawartych w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela – są w pełni zgodne z treścią rozporządzenia MNiSW z dnia 25 lipca 2019 roku (Dz.U.2019, poz. 1450). Na WNGiG realizowane są łącznie na studiach I i II stopnia. Wykaz ogólnych efektów uczenia się obejmuje komplet 15 pozycji w zakresie wiedzy, 18 w zakresie wiedzy oraz 7 w zakresie kompetencji społecznych. Szczegółowe efekty zostały właściwie przyporządkowane do poszczególnych zajęć dydaktycznych tworzących tzw. moduł edukacyjny, co znajduje swoje odzwierciedlenie w sylabusach.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia i cele kształcenia wpisują się w misję i strategię Uczelni oraz są spójne z badaniami prowadzonymi na UAM. Badania te prowadzone są w dziedzinie *nauk ścisłych i przyrodniczych* w dyscyplinie *nauki o Ziemi i środowisku* oraz w dziedzinie *nauk społecznych*, dyscyplinie *geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna*. Koncepcja i cele kształcenia odpowiadają na zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego, a wysoki poziom indywidualizacji kształcenia umożliwia rozwój bardzo zróżnicowanych, dostosowanych do specyficznych nisz rynku pracy, kompetencji i umiejętności. Efekty uczenia się zostały sformułowane

w jasny sposób i są możliwe do osiągnięcia oraz weryfikowalne. Mieszczą się też w dyscyplinach, do których kierunku jest przyporządkowany. Są zgodne z właściwymi poziomami Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz ściśle związane z prowadzoną działalnością naukową w dyscyplinach, do których kierunku geografia jest przyporządkowany. Uwzględniają kompetencje niezbędne do pracy badawczej. Zostały też określone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Wielowymiarowość koncepcji kształcenia; bardzo szeroka, zróżnicowana oferta specjalizacji elastycznie dostosowywana do wymagań rynku pracy.

Zalecenia

Brak

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe realizowane na kierunku geografia są zgodne z efektami uczenia się, a także z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach: *nauki o Ziemi i środowisku* oraz *geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna*. Treści te są zróżnicowane zależnie od programu studiów. Programy te obejmują studia na kierunku geografia oraz na odrębnych specjalnościach z osobną rekrutacją. Na studiach I stopnia są to:

1. *hydrologia, meteorologia i klimatologia,*
2. *geoanaliza społeczno-ekonomiczna,*
3. *ekologia miasta,*
4. *geo-grafika.*

Natomiast na studiach II stopnia przy naborze na kierunek geografia oferowane są 3 specjalności do wyboru:

1. *geografia społeczno-ekonomiczna,*
2. *ekologia miasta,*
3. *kartografia i teledetekcja.*

Na studiach II stopnia w ofercie znajdują się specjalności z osobnym naborem:

1. *hydrologia, meteorologia i klimatologia,*
2. *geomorfologia stosowana,*
3. *geo-grafika.*

Najbardziej kompleksowy charakter mają studia na kierunku geografia (bez wybranej specjalności), natomiast na specjalnościach mniej jest zajęć charakterze ogólnym. Dobór treści programowych na I i II stopniu studiów odzwierciedla rozwój dyscyplin *nauki o Ziemi i środowisku* oraz *geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna* jako nauki oraz odpowiada na potrzeby otoczenia gospodarczego jednocześnie umożliwia wykorzystanie potencjału naukowego i dydaktycznego kadry. Odpowiada ponadto na potrzeby interdyscyplinarności nowoczesnej geografii, zachowując jej walory

poznawcze, kształcące i aplikacyjne. Treści programowe na każdym z programów studiów zapewniają osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się.

Treści programowe są w pełni zgodne ze standardem kształcenia odnoszącym się do kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela, zamieszczonymi w treści rozporządzenia MNiSW z dnia 25 lipca 2019 roku (Dz.U.2019, poz. 1450). Na WNGiG treści obligatoryjne realizowane są łącznie na studiach I i II stopnia. Ponadto ze względu na włączenie do tego zestawu jeszcze 7 dodatkowych zajęć edukacyjnych o charakterze innowacyjnym, zakres treści został wydatnie rozszerzony, co umożliwia nabycie przez studentów kolejnych kompetencji przydatnych w praktyce szkolnej.

Czas trwania studiów na kierunku geografia na obu stopniach zapewnia osiągnięcie efektów uczenia się. Nakład pracy studenta oszacowano na podstawie godzin kontaktowych i jego pracy własnej. Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, łącznie oraz dla poszczególnych grup zajęć, zapewnia osiągnięcie przez studentów wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Łączna liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia jest zgodna z wymaganiami. W przypadku niektórych zajęć stosunek pracy własnej studenta do liczby godzin bezpośrednich nie został poprawnie oszacowany. Nakład pracy własnej studenta jest niewspółmiernie duży w stosunku do liczby godzin bezpośrednich. Na przykład dla 15 h wykładu *geografia społeczno-ekonomiczna Europy* (4 ECTS) przewidziano 50 h czytania wskazanej literatury i dodatkowo 35 h przygotowania do egzaminu. O ile bardzo duży nakład pracy własnej może być zrozumiały w przypadku zajęć o charakterze projektowym, nie jest zasadny w przypadku wykładów. Np. dla wykładu *prawo a środowisko* (10 h, 4 ECSTS), nakład pracy własnej studenta stanowi 0,9 punktu ECTS i obejmuje przygotowanie do zajęć (30 h), czytanie zadanej literatury (30 h) oraz przygotowanie do zaliczenia (30 h). Pozytywy te nie są rozdzielne, zwłaszcza, że przewidziana literatura to wyłącznie akty prawne. Rekomenduje się weryfikację punktu ECTS dla zajęć oraz urealnienie godzin pracy własnej studenta.

Na obu poziomach studiów struktura programu oparta jest o blok zajęć obowiązkowych oraz zestaw zajęć do wyboru. Zrealizowanie bloku zajęć obowiązkowych pozwala osiągnąć zakładane efekty uczenia się, zajęcia do wyboru służą pogłębieniu tych efektów w wybranym przez studenta zakresie. Na studiach I stopnia blok obowiązkowy obejmuje zajęcia o charakterze podstawowym, jak: *geologia, geomorfologia, hydrologia, klimatologia i meteorologia, gleboznawstwo, kartografia i topografia, geografia społeczno-ekonomiczna* itp. Zajęcia te realizowane są w pierwszej kolejności. Zajęcia pomocnicze, służące pogłębionemu zrozumieniu funkcjonowania środowiska geograficznego oraz kształtowaniu umiejętności analizy danych, wnioskowania i przewidywania, bazują na wiedzy i umiejętnościach przekazywanych podczas zajęć z bloku obowiązkowego. Program studiów oraz organizacja procesu dydaktycznego zostały tak skonstruowane, aby w miarę postępu kształcenia rósł stopień specjalizacji oraz udział zajęć badawczych. Sekwencja ta jest prawidłowa. Oba poziomy studiów charakteryzuje zróżnicowana forma zajęć, obejmująca m.in. wykłady, ćwiczenia i konwersatoria. Formy poszczególnych zajęć umożliwiają realizację zakładanych efektów uczenia się. Ważnym dla specyfiki kierunku wyróżnikiem jest duża liczba zajęć geoinformatycznych (90 h na studiach licencjackich).

Zajęcia do wyboru obejmują co najmniej 30% programu studiów, udział ten różni się zależnie od wybranej ścieżki kształcenia. Na studiach II stopnia (geografia, stacjonarne, bez wyboru specjalności przy rekrutacji) student może swobodnie kształtować swój program w zakresie aż 77% ECTS (68% na

studiach niestacjonarnych). Zajęcia do wyboru obejmują zajęcia specjalnościowe, pozwalające na pogłębienie kompetencji geograficznych. Na studiach II stopnia przewidziano również zajęcia dodatkowe, dostarczające ogólnej wiedzy i umiejętności pomocnych w funkcjonowaniu na rynku pracy (np. formy indywidualnej przedsiębiorczości, ekonomia i przedsiębiorczość). Studenci mogą też skorzystać z szerokiej oferty wykładów monograficznych (w roku 2022/23 oferowanych jest 26 różnych wykładów, w większości 15 h / 1 ECTS). Realizowany program studiów jest ściśle powiązany z zakresem i wynikami działalności naukowej prowadzonej przez pracowników WGiNG oraz WGSEiGP w obu dyscyplinach geograficznych, do których kierunek jest przyporządkowany. Dobór specjalności oraz oferta pozostałych zajęć odzwierciedlają problematykę badawczą, którą zajmują się osoby prowadzące zajęcia. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia zajęciom związanym z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach *nauki o Ziemi i środowisku* oraz *geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna* przypisano, zależnie od specjalności, od 152 do 173 ECTS, zaś na studiach stacjonarnych drugiego stopnia 116 ECTS. Na studiach niestacjonarnych jest to odpowiednio 166 i 118 ECST. Podane liczby są zgodne z wymaganiami w tym zakresie. Program zajęć obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języków obcych. Studenci mają możliwość wyboru języka, jednak niemal wszyscy wybierają język angielski. Kurs języka obcego na studiach I stopnia kończy się potwierdzeniem umiejętności językowych na poziomie B2, natomiast na studiach II stopnia na poziomie B2+. W ofercie wykładów monograficznych do wyboru jest kilkadziesiąt kursów obcojęzycznych – przede wszystkim w języku angielskim, ale również hiszpańskim i francuskim. Program studiów obejmuje zajęcia z dziedziny nauk humanistycznych, którym przyporządkowano 5 punktów ECTS. Zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na studiach stacjonarnych są realizowane w minimalnym zakresie. Obejmują kurs BHP i szkolenie biblioteczne. W trybie niestacjonarnym zdalnie odbywa się 25% zajęć, w tym wszystkie wykłady. Jest to zgodne z wymaganiami w tym zakresie.

Kształcenie studentów mające na celu nabycie przez nich kwalifikacji nauczycielskich odbywa się oddzielnie dla studentów kierunku geografii wraz ze specjalnościami, z uwagi na wymogi programowe i zakres merytoryczny. Realizowane jest w ramach bloku zajęć fakultatywnych (po zapisaniu się w systemie USOS) od początku I roku. Od roku akademickiego 2019/2020 kształcenie nauczycieli na studiach I stopnia odbywa się zgodnie z projektem NBCiR POWR.03.01.00-00-KN36/18 i jest kontynuowane na studiach II stopnia. W związku z tym do programu wprowadzono poza zajęciami dydaktycznymi określonym standardem kształcenia nauczycieli o ściśle określonej liczbie godzin i punktów ETCS, kolejne zajęcia o innowacyjnych rozwiązaniach projakościowych (za dodatkowe ECTS) – 5 zajęć na studiach I stopnia oraz 3 zajęcia na studiach II stopnia. Nabycie pełnych kwalifikacji nauczyciela geografii w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych jest możliwe dopiero po ukończeniu studiów I i II stopnia. Nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć są zgodne ze standardem kształcenia nauczycieli. Kształcenie obejmuje: przygotowanie merytoryczne (zajęcia geograficzne realizowane w trakcie studiów na geografii lub wybranej specjalności geografii), przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne oraz dydaktyczne (podstawy dydaktyki, dydaktyka geografii i przyrody, dydaktyka geografii). W procesie kształcenia zajęcia są realizowane z wykorzystaniem najnowszych strategii edukacyjnych, tj. nauczanie przez naukowe dociekanie (IBSE), strategię kształcenia wyprzedzającego, nauczania poprzez nauczanie problemowe (PBL), różnorodnych metod i technik kształcenia wspomaganych przez technologie informacyjno-komunikacyjne (w tym z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość), geoinformacyjne oraz GIS, itd. Stosowane są zróżnicowane formy

pracy (indywidualna, grupowa, zbiorowa) oraz aktywizujące metody i techniki kształcenia stosowanych na zajęciach laboratoryjnych (np. śnieżna kula, analiza SWOT, burza mózgów, mapa mentalna, metoda projektu, JIGSAW, quizy). Studenci nabywają umiejętności projektowania zajęć dydaktycznych, oceniania dokumentów ministerialnych (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej; Dz.U. 2017 poz. 356 i rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum i szkoły branżowej II stopnia; Dz.U.2018 poz. 467), analizy programów nauczania, podręczników. Podczas metody mikronauczania przygotowują autorskie lekcje, opracowują scenariusze lekcji oraz uczą się, jak realizować zajęcia w terenie prowadząc obserwacje i wykonując pomiary.

Harmonogram realizacji zajęć bloku edukacyjnego oraz formy i organizacja zajęć są właściwe. Kształcenie obejmuje opisane wyżej przygotowanie merytoryczne i wszystkie wymagane elementy przygotowania pedagogicznego w wymiarze określonym w rozporządzenia MNiSW z dnia 25 lipca 2019 roku (Dz.U.2019, poz. 1450).

Metody kształcenia stosowane w kształceniu na kierunku geografia są różnorodne i obejmują standardowy zestaw, tj. objaśniająco-poglądowe, rozwiązywania problemów, samodzielnego dochodzenia do wiedzy, praktyczne, waloryzacyjne, pomiary i obserwacje, czy też prezentacje. Uwzględniają także tradycyjne metody i formy kształcenia, takie jak wykłady, ćwiczenia, konwersatoria czy laboratoria. Ważnym elementem kształcenia na są zajęcia terenowe. Pozwalają one zweryfikować wiedzę i umiejętności zdobyte przez studentów na wykładach i ćwiczeniach kameralnych. Ćwiczenia terenowe odbywają się na obszarach dobranych pod kątem walorów poznawczych i cech środowiskowych. Pod kierunkiem nauczycieli akademickich studenci uczą się prowadzić obserwacje, wykonywać pomiary, odkrywki i odwierty, a następnie interpretują zebrane dane. Środki i narzędzia dydaktyczne są właściwie dobrane i uwzględniają najnowsze osiągnięcia w tym zakresie. Stymulują też studentów do pracy samodzielnej i oraz umożliwiają im aktywną rolę w procesie uczenia się. Metody kształcenia we właściwy sposób wykorzystują potencjał kształcenia na odległość. Platforma Moodle wykorzystywana jest do zamieszczania dodatkowych materiałów, które wzbogacają i uzupełniają naukę w trybie bezpośrednim (np. geografia kultury, statystyka). Podczas zajęć studenci rozwiązują realne typowe dla badań geograficznych problemy. Zajęcia prowadzone w specjalistycznych laboratoriach umożliwiają im np. opanowanie modelowania procesów atmosferycznych i hydrologicznych czy nabycie umiejętności opracowania cyfrowych map tematycznych. Studenci są zatem metodycznie przygotowani do prowadzenia działalności naukowej, również w zakresie stosowania zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych. Stosowane metody, w tym wzajemna komunikacja w grupie językowej, pozwala i sprzyja uzyskaniu kompetencji językowych na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia oraz B2+ w przypadku studiów II stopnia. Metody kształcenia na kierunku geografia umożliwiają dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów, np. poprzez możliwość wyboru terenu bądź tematu badania (inne przykłady dostosowania). Prowadzący zajęcia mają też wiedzę i doświadczenie pozwalającą na dostosowanie metod nauczania do potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również na potrzeby realizacji indywidualnych ścieżek kształcenia. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne odbywają się stacjonarnie.

Na kierunku geografia wraz ze specjalnościami realizowane są obowiązkowe praktyki studenckie, które stanowią integralną część programu studiów na studiach pierwszego stopnia. Praktyki zawodowe nie są realizowane na studiach drugiego stopnia.

Zgodnie z sylabusami zajęć praktyki zawodowe odbywają się w semestrach od III do V i trwają 112 godzin dydaktycznych (4 ECTS). Zaliczenie praktyki na ocenę i wpis do indeksu następuje w semestrze, w którym praktyka ta była realizowana.

Oprócz praktyki zawodowej w ramach modułu edukacyjnego studenci są zobligowani do zrealizowania praktyk nauczycielskich w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, odbywających się pod opieką doświadczonych nauczycieli. Praktyki te są realizowane zarówno na studiach I stopnia (śródroczna praktyka dydaktyczna – geografia i przyroda w szkole podstawowej, III semestr, 15 h dydaktycznych, 1 ECTS; praktyka nauczycielska – geografia i przyroda w szkole podstawowej (ciągła), V semestr, 100 h dydaktycznych, 4 ECTS; praktyka psychologiczno-pedagogiczna śródroczna w szkole podstawowej, VI semestr, 15 h dydaktycznych, 1 ECTS), jak na studiach II stopnia (praktyka dydaktyczna - geografia w szkole ponadpodstawowej, IV semestr, 60 h dydaktycznych, 5 ECTS; praktyka psychologiczno-pedagogiczna w szkole ponadpodstawowej cz. 2, IV semestr, 15 h dydaktycznych, 1 ECTS). Rekomenduje się dostosowanie liczby punktów ECTS przypisanych praktykom, aby były one zgodne z zasadą 1 punkt ECTS odpowiada 25-30 pracy studenta. Natomiast, wymiar praktyk jest zgodny ze standardem kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Efekty uczenia się przypisane praktykom zawodowym są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się, jednak dla każdej specjalności przewidziane są inne sylabusy zajęć. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych różnią się pomiędzy sobą w zależności od specjalności niewielkimi detalami. W przypadku wskazania efektów uczenia się jakie student zdobędzie w trakcie realizacji praktyk są przedstawiane całościowo, a nie z wyszczególnieniem poszczególnych zakresów. Rekomenduje się przypisanie efektów uczenia się do konkretnego zakresu, którego dotyczą tj. wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Weryfikacja stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych praktyce zawodowej ma charakter kompleksowy, odnosząc się do wszystkich efektów uczenia się i następuje na podstawie:

- opinii o przebiegu i wynikach praktyki zawodowej wypełnianych przez opiekuna praktyk zawodowych w zakładzie pracy;
- harmonogramu praktyk zawodowych ze wskazaniem zadań realizowanych przez studenta;
- rozmowy studenta z opiekunem praktyk z ramienia Uczelni w celu weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych praktykom.

Rekomenduje się, stosowanie odpowiednich metod weryfikacji efektów uczenia się uzyskiwanych na praktykach zawodowych np. aby opinia przygotowywana przez opiekuna praktyk ze strony zakładu pracy obejmowała tabelkę z wyszczególnieniem poszczególnych efektów uczenia się przypisanych praktykom z uwzględnieniem stopnia osiągnięcia danego efektu uczenia się w zależności od oceny, co powinno ułatwić takiemu opiekunowi podjęcie decyzji o ocenie praktykanta.

W przypadku praktyk nauczycielskich dokumentem jaki powstaje w wyniku realizacji praktyki dydaktycznej jest także karta samooceny studenta, będąca autoanalizą i autorefleksją po odbytych praktykach pedagogicznych.

Na Wydziale powołano 3 pełnomocników dziekana ds. praktyk studenckich nadzorujących realizację praktyki zawodowej na kierunku geografia, którzy przypisani są do poszczególnych specjalności wybieranych przez studentów. Powołano również opiekuna praktyk nauczycielskich.

Opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielskich może zostać osoba związana z danym kierunkiem studiów (specjalnością) i wskazane jest przy tym, aby miała ona wcześniejszy kontakt ze studentami odbywającymi praktyki zawodowe i nauczycielskie. Powinna to być osoba posiadająca kontakty z zakładami pracy lub szkołami, w których studenci realizują swoje praktyki. Ważne jest również, aby opiekun był osobą otwartą i pozytywnie nastawioną do studentów. Wszystkie osoby pełniące obowiązki pełnomocnika dziekana ds. praktyk studenckich posiadają wyżej wymienione kompetencje i doświadczenie w pełnieniu funkcji opiekuna praktyk, co zapewnia wysoki poziom opieki nad realizacją i przebiegiem praktyk. Osoby te są wybierane przez dziekana z grona nauczycieli akademickich Wydziału.

Studenci mogą liczyć także na wsparcie opiekuna praktyk ze strony zakładu lub szkoły. Zakładowy opiekun praktyk jest proponowany bezpośrednio przez osobę kierującą danym zakładem pracy powinien być osobą posiadającą doświadczenie w pracy ze studentami, zwłaszcza w zakresie praktyk zawodowych, o odpowiednich kwalifikacjach i wiedzy w zakresie danej specjalności, a także mającą umiejętność przekazywania tej wiedzy praktykantom. W przypadku opiekuna praktyk nauczycielskich to osoba ta powinna posiadać minimum wykształcenie magisterskie w zakresie geografii z przygotowaniem pedagogicznym, minimum 3 lata stażu pracy oraz inne wymagania określone w regulaminie.

Studenci realizują praktyki w miejscach pozwalających na osiągnięcie określonych dla praktyk efektów uczenia się. Możliwe jest także samodzielne wskazanie przez studenta pracodawcy, u którego chciałby odbyć praktykę. Wówczas do zadań opiekuna praktyk zawodowych należy weryfikacja takiego miejsca praktyki pod kątem możliwości spełnienia zakładanych efektów uczenia się oraz prawidłowej realizacji praktyk. Wyróżnia się dwa podstawowe kryteria weryfikacji takiego miejsca: organizacyjne i merytoryczne. Od roku akademickiego 2016/2017 do roku 2021/2022 włącznie, 10 studentów kierunku geografia i specjalności zrealizowało praktyki wyjazdowe w ramach programu Socrates-Erasmus.

Na stronie internetowej Wydziału dostępne są dokumenty związane z realizacją praktyk zawodowych. Dostępne są również aktualnie obowiązujące wykazy pracodawców, u których można realizować praktyki zawodowe, w zależności od wybranej specjalności.

W okresie pandemii koronawirusa realizacja praktyk dydaktycznych w formie stacjonarnej była utrudniona. Jednak podjęte działania w postaci wysłanych do dyrekcji szkół oraz nauczycieli geografii pism z prośbą o przyjmowanie studentów i możliwość ich partycypacji w zdalnym nauczaniu spowodowały, że studenci zrealizowali praktyki z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub w formie częściowo zdalnej.

W okresie pandemii zdarzały się sytuacje, że studenci mieli problemy ze znalezieniem zakładu pracy w przewidzianym terminie i w takich przypadkach wnioskowali o przedłużenie realizacji praktyki na semestr 6. Zgodę taką, na wniosek studenta, wyrażał prodziekan ds. studiów stacjonarnych. Praktyki w zakładach pracy odbywały się z zachowaniem ówczesnie obowiązujących obostrzeń sanitarnych w danym zakładzie pracy.

W przypadku praktyki zawodowej studenci mogą wnioskować o zaliczenie efektów uczenia się na podstawie pracy zawodowej. Weryfikacja efektów uczenia się weryfikowana jest na podstawie regulaminu studiów UAM, a także procedur wynikających z zarządzenia rektora. W przypadku kierunku geografia żaden student nie ubiegał się o uznanie efektów uczenia się na podstawie pracy zawodowej. W przypadku praktyk nauczycielskich studenci także mogą wnioskować o zaliczenie efektów uczenia się na podstawie pracy zawodowej, ale dotyczy to tylko studentów studiów II stopnia. Weryfikacja efektów uczenia się w zakresie praktyk odbywa się zgodnie z procedurą, która jest opublikowana i powszechnie znana. W roku akademickim 2021/2022 nie dokonano zaliczenia efektów uczenia się na podstawie pracy zawodowej.

Odnosząc się do tej kwestii warto podkreślić, że według ustawodawcy praktyki zawodowe stanowią integralną część procesu nauczania, a zatem osiąganie określonych efektów uczenia się przypisanych do praktyk oraz weryfikacja osiągnięcia tych efektów powinny przebiegać tak samo jak osiąganie i weryfikacja osiągnięcia efektów określonych dla pozostałych zajęć, czyli opierać się na udziale studenta w zajęciach ujętych w programie studiów, zorganizowanych przez uczelnię oraz na weryfikacji jego wysiłku przez osobę prowadzącą zajęcia, odbywającej się w trakcie tych zajęć i po ich zakończeniu. Zatem zaliczanie praktyk zawodowych na podstawie indywidualnej aktywności zawodowej studenta, realizowanej w całości poza praktykami zawodowymi organizowanymi przez uczelnię, jest sprzeczne z ustawą. Rekomenduje się dostosowanie zasad zaliczania praktyk na podstawie pracy zawodowej studentów do wymogów ustawy i wskazuje się, że możliwość potwierdzenia efektów uczenia się osiągniętych w ramach pracy zawodowej dopuszcza – na etapie rekrutacji – art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Przeprowadzane są hospitacje praktyk zawodowych przez pełnomocników dziekana ds. praktyk zawodowych zgodnie z zasadami hospitacji zajęć dydaktycznych prowadzonych na Wydziale. Nauczyciel akademicki przeprowadzający hospitację praktyk jest zobowiązany do sporządzenia protokołu z hospitacji. Co roku przeprowadza się po 1-3 hospitacje praktyk zawodowych. Opiekunowie praktyk zawodowych przeprowadzają również wywiady z opiekunami z ramienia zakładów.

Uczelnia aktualizuje listę podmiotów, w których studenci mogą realizować praktyki studenckie. Uczelnia proponuje miejsca odbycia praktyki podczas spotkania organizacyjnego opiekuna praktyki ze strony Uczelni ze studentami, a także w sytuacji, kiedy student zgłasza opiekunowi trudności z samodzielnym znalezieniem miejsca odbywania praktyki. Za aktualizację list odpowiadają opiekunowie praktyk zawodowych ze strony Uczelni. Liczba podmiotów jest wystarczająca.

Przeprowadzane są cykliczne przeglądy programów studiów i monitorowanie stopnia osiągnięcia założonych kierunkowych efektów uczenia się, w tym monitorowanie efektów uczenia się przyjętych dla praktyki zawodowej. Opiekun praktyk zawodowych po zakończeniu roku akademickiego opracowuje raport dla władz dziekańskich oraz rady programowej z realizacji tych praktyk, uwzględniając opinie studentów. Takie podejście zapewnia systematyczną ocenę realizacji zakładanych efektów uczenia się przypisanych praktykom. Władze dziekańskie i rada programowa analizują te raporty pod kątem doskonalenia programu studiów i samych praktyk.

Program praktyk nauczycielskich oraz organizacja i nadzór nad ich realizacją są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie kształcenia, a także powszechnie stosowaną praktyką w tym zakresie. W ramach kontroli przeprowadza się rozmowy telefoniczne lub bezpośrednio z nauczycielami opiekunami praktyk oraz (gdy zaistnieje taka potrzeba) z dyrektorami szkół. O wyborze miejsca odbywania praktyk (placówek oświatowych) decydują opiekunowie z ramienia Uczelni po rozpoznaniu

propozycji składanych przez studentów, a w szczególności infrastruktury i warunków panujących w szkole oraz kompetencji i doświadczenia pedagogicznego nauczyciela-szkolnego opiekuna. Regułą jest odbywanie praktyk w miejscu zamieszkania, w związku z tym studenci nie ponoszą żadnych dodatkowych kosztów związanych z noclegami i przejazdami.

Studia I i II stopnia na kierunku geografia odbywają się od poniedziałku do piątku, w godzinach 8:00-18.00, a wyjątkowo do 20.00. Przerwy między zajęciami wynoszą 15 minut. Harmonogram zajęć jest tak skonstruowany, aby umożliwiać studentom efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na zajęcia oraz naukę własną. Terminy egzaminów i zaliczeń planowane są z dużym wyprzedzeniem (na początku każdego semestru) oraz publikowane na stronie internetowej WNGiG. Tak więc liczba egzaminów z zajęć obowiązkowych spełnia wymagania oraz pozwala na efektywne studiowanie i przygotowanie się do egzaminów. Właściwe rozplanowanie egzaminów (od jednego do trzech w semestrze) i zaliczeń umożliwia weryfikację wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Informacja zwrotna o uzyskanych efektach przekazywana jest studentom niezwłocznie po zakończeniu egzaminu bądź zaliczenia ustnego oraz do 14 dni po egzaminie lub zaliczeniu pisemnym.

Organizacja procesu kształcenia studentów w ramach tzw. modułu edukacyjnego jest w pełni zgodna ze standardem kształcenia nauczycieli. Zajęcia odbywają się w terminach, które nie kolidują z innymi obowiązkami dydaktycznymi studentów. Opracowano procedury rozwiązywania konfliktów oraz reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa studenta/teki, gdy sytuacje tego typu wystąpią podczas realizacji praktyk nauczycielskich na terenie szkoły.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Program studiów na kierunku geografia jest spójny, różnorodny i oddaje interdyscyplinarny charakter geografii. Treści są zgodne z efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy oraz metodyki badań geograficznych. Są też silnie powiązane z działalnością badawczą w dyscyplinach *nauki i Ziemi i środowisku* oraz *geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna* prowadzoną na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych oraz Wydziale Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej. Program studiów pozwala na zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych na rynku pracy oraz przygotowuje do prowadzenia badań naukowych. Formy zajęć są dostosowane do ich specyfiki oraz umożliwiają uzyskanie zakładanych efektów uczenia się. Wiedza i umiejętności uzyskane kameralnie są weryfikowane i pogłębiane na ćwiczeniach terenowych. Metody kształcenia uwzględniają nowoczesne narzędzia i sposoby komunikacji. Moduł przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela realizowany jest zgodnie ze standardem kształcenia nauczycieli (rozporządzenie MNiSW z dnia 25 lipca 2019 roku (Dz.U.2019, poz. 1450 z późn. zm.), przy czym program kształcenia został wzbogacony o zajęcia innowacyjne. Praktyki zawodowe umożliwiają studentom zdobycie doświadczenia na rynku pracy oraz praktyczne wykorzystanie wiedzy i umiejętności uzyskanych w toku studiów. Czas trwania studiów, sekwencja zajęć oraz nakład pracy

mierzony ECTS zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Pozwalają też na bardzo elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia oraz jej indywidualizację. Program studiów obejmuje wymaganą liczbę zajęć związanych z prowadzoną na WNGiG oraz WGSEiGP działalnością naukową, zajęcia z języka obcego na właściwych dla każdego ze stopni studiów poziomach oraz odpowiednią liczbę punktów ESCT dla zajęć z dziedziny *nauk humanistycznych*. Formy zajęć i metody kształcenia obejmują zarówno tradycyjne, jak i nowoczesne rozwiązania, mogą być elastycznie dostosowywane do indywidualnych potrzeb studentów. Metody i techniki kształcenia na odległość są wykorzystywane pomocniczo dla studiów w trybie stacjonarnym. Dla studiów niestacjonarnych zakres ich wykorzystania jest zgodny z wytycznymi obowiązującym w tym zakresie. W trakcie pandemii Covid-19 wypracowano schematy postępowania, metody i narzędzia umożliwiające, w razie zaistnienia takiej potrzeby, nauczanie zdalne. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć. Treści programowe określone dla praktyki zawodowej, liczba godzin i przypisana im liczba punktów ECTS, a także umiejscowienie w programie studiów zapewniają osiągnięcie przez studentów określonych efektów uczenia się. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się dla praktyk zawodowych, a także sposób ich dokumentowania umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk oraz ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się i umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. W czasie pandemii praktyki były realizowane z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość, a weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się opierała się o jasne i znane kryteria jakościowe. Praktyki, które mogły być realizowane w sposób tradycyjny, odbywały się z zachowaniem ówczesnie obowiązujących obostrzeń sanitarnych. Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane zasady. Uczelnia zapewnia studentom miejsca odbywania praktyk zawodowych, a w przypadku samodzielnego wskazania miejsca odbywania praktyki przez studenta odbywa się to zgodnie z przyjętymi zasadami na Uczelni. Program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad ich realizacją ze strony Uczelni opiekunowie praktyk, efekty uczenia się podlegają systematycznej ocenie dokonywanej z udziałem studentów, a jej wyniki są wykorzystywane w ustawicznym doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji. Program praktyk nauczycielskich oraz organizacja i nadzór nad ich realizacją są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie kształcenia, a także powszechnie stosowaną praktyką w tym zakresie. Rozplanowanie zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Umożliwia też dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach. Całość procesu dydaktycznego umożliwia realizację efektów uczenia się i zapewnia ich weryfikację. Organizacja kształcenia nauczycieli jest w pełni zgodna ze standardami w tym zakresie.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Realizowany przez studentów kierunku geografia fakultatywny model kształcenia nauczycieli stanowi oryginalny i nowatorski przykład dobrej praktyki. Został on wdrożony od roku 2019/2020 na studiach I stopnia, zgodnie z projektem NBCiR Nowoczesny program kształcenia przygotowujący studentów geografii do zawodu nauczyciela XXI wieku (POWR.03.01.00-00-KN36/18). Wymiary innowacyjności modelu: nowatorska koncepcja i bogaty program; kompetentna kadra; wieloaspektowa współpraca

z otoczeniem społeczno-gospodarczym; internacjonalizacja działań dydaktycznych. Respektując założenia koncepcyjne programu kształcenia wprowadzono innowacyjne, pro jakościowe zajęcia dydaktyczne (m.in. *personalizacja z elementami tutoring*; *nauczanie przez naukowe dociekanie* (IBSE), *geograficzna Letnia Szkoła – zajęcia w naukowych stacjach terenowych WNGiG*; *zintegrowane nauczanie przedmiotowe-językowe*). Kadra laboratorium dydaktyki geografii i badań edukacyjnych wyróżnia się bardzo dobrym przygotowaniem merytoryczno-dydaktycznym, aktywnością naukową w środowisku, wieloletnim doświadczeniem praktycznym, kompetencjami językowymi; innowacyjnym podejściem do procesu dydaktycznego; unikalnymi umiejętnościami, np. w zakresie nauczania bilingwalnego; doskonaleniem posiadanych umiejętności i nabywaniem nowych kompetencji. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym zakłada czynny udział studentów w działaniach i obejmuje m.in. Kolegium Edukacyjne Poznańskiego Stowarzyszenia Oświatowego (Konkurs Geograficzny OBIEŻYŚWIAT dla uczniów szkół podstawowych); placówki oświatowe (szkoły ćwiczeń; prowadzenie szkoleń dotyczących np. metody IBSE, telematyki); ODN; i MEIN (wykonywanie prac eksperckich; współautorstwo obowiązującej podstawy programowej kształcenia ogólnego); firmę ESRI Polska (doskonalenie kompetencji studentów oraz nauczycieli). Istotnymi elementami internacjonalizacji działań dydaktycznych są zadania realizowane w ramach Projektu LiMa i POWER, np. wizyty profesorów z zagranicy oraz wykłady i warsztaty dla studentów modułu edukacyjnego. Podejmowane są kolejne działania poszerzające ramy opisywanego modelu, np. akces do projektu DITE (Diverse Internationalisation of Teacher Education).

Zalecenia

Brak

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji na studia są jasno określone i ogólnie dostępne poprzez stronę internetową. Informacje o rekrutacji są także publikowane w mediach społecznościowych. Kandydaci na kierunek geografia na studia dzienne muszą spełniać określone kryteria rekrutacyjne. W przypadku studiów I stopnia kryteria te opierają się na wynikach maturalnych z przedmiotów powiązanych tematycznie z zakresem studiów. W przypadku studiów II stopnia kandydaci z dyplomem kierunku geografia lub pokrewnym rekrutowani są na podstawie oceny na dyplomie. Kandydaci, którzy dyplom licencjacki uzyskali na kierunku nie związanym z geografią, rekrutowani są na podstawie rozmowy kwalifikacyjnej, mającej potwierdzić ich kompetencje do studiowania na wybranym kierunku. Kryteria te umożliwiają właściwy dobór kandydatów posiadających odpowiednią wiedzę i umiejętności niezbędne do podjęcia studiów na danym kierunku. System rekrutacyjny gwarantuje równe szanse w podjęciu studiów dla wszystkich kandydatów (w tym obcokrajowców oraz osób z niepełnosprawnościami). W warunkach rekrutacji nie uwzględnia się informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów oraz o wymaganiach sprzętowych związanych z nauczaniem na odległość. W pierwszych dniach nauki organizowane są szkolenia z zakresu niezbędnych kompetencji cyfrowych (USOS, MS Teams, Moodle). Uczelnia jest również w stanie zaspokoić ewentualne potrzeby sprzętowe studentów (również w zakresie sprzętu dla osób o specjalnych potrzebach).

Rekrutacja na studia niestacjonarne I i II stopnia na kierunku geografia prowadzona jest w kolejności zgłoszeń do wypełnienia limitu. Takie warunki rekrutacji nie pozwalają na dobór kandydatów o odpowiednich kompetencjach i mogą skutkować koniecznością uzupełniania braków w trakcie trwania studiów, a co za tym idzie, ich niską jakością. Rekomenduje się wprowadzenie kryteriów kwalifikacji, które umożliwią właściwy dobór kandydatów.

O przyjęcie na kierunek geografia można starać się na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów. Określono procedurę identyfikacji efektów uczenia uzyskanych poza systemem studiów, a także sposób ich weryfikacji. Potwierdzaniem efektów uczenia się zajmuje się powołana przez dziekana komisja, w skład której wchodzi specjaliści reprezentujący działy geografii, w jakich kandydat wnioskuje o uznanie efektów uczenia się. Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Również warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni (w tym zagranicznej) dają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich zgodności w zakresie odpowiadającym kierunkowym efektom uczenia określonym w programie studiów. Decyzję o przyjęciu takiego kandydata podejmuje dziekan na wniosek studenta innej uczelni na podstawie dokumentacji przygotowanej przez prodziekana właściwego dla trybu studiów.

Proces dyplomowania jest zgodny z obowiązującymi na UAM przepisami oraz dostosowany do specyfiki kierunku geografia. Na kierunku geografia na studiach I stopnia studenci przygotowują pracę licencjacką na III roku studiów na seminarium licencjackim pod opieką promotora. Promotorami na studiach I stopnia są przede wszystkim adiunkci, a wyjątkowo pracownicy samodzielni. Z kolei na studiach II stopnia studenci realizują pracę magisterską na I i II roku studiów, a promotorami są pracownicy ze stopniem co najmniej doktora habilitowanego. Oferta tematów prac dyplomowych, zgodna z kompetencjami oraz zainteresowaniami potencjalnych opiekunów, publikowana jest na stronie internetowej wydziału oraz prezentowana w trakcie spotkania ze studentami. Proponowane tematy prac dyplomowych są zatwierdzane przez radę dydaktyczną, która ocenia ich związek z kierunkiem geografia oraz badaniami naukowymi prowadzonymi przez promotora. Problematyka prac dyplomowych obejmuje wszystkie działy geografii. Prace licencjackie mogą bazować na literaturze naukowej, jednak jak wynika z przeprowadzonej oceny znaczna ich część ma charakter empiryczny. Wszystkie prace magisterskie mają charakter badawczy. Egzamin dyplomowy na obu poziomach studiów ma formę ustną, obejmuje 3 lub 4 pytania z całego zakresu studiów I lub II stopnia. Jak wykazała ocena wybranych prac dyplomowych, pytania te nie dotyczą bezpośrednio tematyki pracy dyplomowej, jednak są z nią powiązane. Opisane wyżej zasady dyplomowania są trafne i specyficzne. Zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są ściśle określone, zapewniają równorzędne traktowanie wszystkich studentów. Zasady weryfikacji efektów uczenia się są bezstronne, rzetelne i zapewniają porównywalność ocen. System oceniania jest tożsamy z powszechnie przyjętym na UAM (ocena pozytywna od 51% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy). Szczegółowe kryteria zaliczenia każdego zajęcia są podane w sylabusach. W przypadku zaistnienia takiej potrzeby, mogą one zostać zmodyfikowane pod kątem osób z niepełnosprawnością, np. poprzez przedłużenie czasu zaliczenia/egzaminu pisemnego, zmianę formuły sprawdzianu, rozłożenie egzaminu na części, wykorzystanie urządzeń

wspomagających. Informacje o wynikach podawane są niezwłocznie (do dwóch tygodni w przypadku zaliczenia bądź egzaminu pisemnego); zasady te zostały ujęte w regulaminie studiów i są przestrzegane. Zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem są jasno określone i efektywne. W przypadku prowadzenia zaliczeń i egzaminów zdalnych na odległość (które co do zasady nie ma miejsca, było jednak wymuszone przez pandemię), wykorzystywane oprogramowanie oraz przyjęte procedury (włączone kamerki zdających możliwość weryfikacji poprzez USOS) gwarantowały poprawność identyfikacji studenta oraz bezpieczeństwo jego danych osobowych.

Do oceny efektów uczenia się wykorzystywane jest szerokie spektrum metod. Są one adekwatne do rodzaju weryfikowanych efektów uczenia się, w okresie pandemii zostały dostosowane do uwarunkowań kształcenia na odległość. Wiedza sprawdzana jest najczęściej poprzez pisemne formy wypowiedzi, w postaci testów z częściowo pytaniami otwartymi lub egzaminy opisowe z odpowiedziami na kilka pytań. Taki sposób oceny efektów uczenia się pozwala na sprawdzenie umiejętności wnioskowania i łączenia faktów. Jednak, jak wykazała przeprowadzona ocena, forma opisowa, związana z koniecznością sformułowania dłuższej pisemnej wypowiedzi stanowi dla studentów trudność większą aniżeli przyswojenie zagadnień merytorycznych. Rekomenduje się rozważanie możliwości dostosowania formy egzaminów tak, aby głównym wyzwaniem były zakładane efekty uczenia się, nie zaś forma egzaminu. Umiejętności sprawdzane są w trakcie ćwiczeń w salach, konwersatoriów i laboratoriów, gdzie nabytą wiedzę i umiejętności student stosuje do rozwiązywania zadania problemowego. Umiejętności są sprawdzane również podczas ćwiczeń terenowych, gdzie studenci mają okazję zastosowania konkretnych metod oraz narzędzi. Ćwiczenia terenowe pozwalają również na ocenę kompetencji społecznych studenta, np. zdolności do pracy w grupie. Metody weryfikacji efektów uczenia się, zwłaszcza prace projektowe umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania studenta do prowadzenia działalności naukowej. Studenci mogą również, za zgodą dziekana, zaliczyć zajęcia poprzez udział w realizacji pracy badawczej lub wdrożeniowej, związanej z tymi zajęciami. Na zajęciach z języka obcego stosowane są standardowe metody weryfikacji kompetencji językowych (wypowiedzi ustne i pisemne). Pozwalają one na ocenę opanowania języka obcego na poziomie zgodnym ze stopniem studiów. Metody weryfikacji efektów uczenia się są zgodne ze standardem kształcenia nauczycieli.

Dowodami na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się są wyniki prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów, prac dyplomowych oraz dzienniki praktyk. Analiza wylosowanych prac etapowych wykazała, że prace etapowe są dostosowane do zakładanych efektów uczenia się na danym poziomie i profilu studiów. Aczkolwiek formalne wymagania dotyczące zakresu prac dyplomowych są zróżnicowane adekwatnie do poziomu studiów, rzeczywista różnica pomiędzy pracami licencjackimi i magisterskimi jest niewielka. Wszystkie wylosowane do oceny prace licencjackie mają charakter badawczy, od prac magisterskich różnią się głównie rodzajem i zróżnicowaniem zastosowanych metod oraz zakresem analizy pozyskanych danych. Taki stan rzeczy odzwierciedla zaangażowanie studentów studiów licencjackich, którzy - chociaż formalnie nie są do tego zobowiązani - zazwyczaj wybierają pracę o charakterze badawczym. Potencjał badawczy studentów i ich podejście do pisania pracy dyplomowej jest dodatkowo stymulowany przez corocznie organizowane konkursy na najlepszą pracę licencjacką lub magisterską. Prace wyróżnione w pierwszym etapie oceny prezentowane są społeczności Wydziału w formie posterów oraz prezentacji. W wydarzeniu tym obowiązkowo uczestniczą studenci będący w trakcie przygotowywania własnej pracy dyplomowej. Zarówno sam

pomysł jak i sposób organizacji konkursu zasługuje na wyróżnienie, sprzyja bowiem szerzeniu dobrych wzorców w zakresie przygotowania prac dyplomowych. Prace etapowe (w tym dyplomowe) są zgodne z przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin. Efekty uczenia się są monitorowane poprzez Ogólnopolski System Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA) szkół wyższych. Rada programowa kierunku geografia pracuje nad opracowaniem własnego systemu, pozwalającego na bardziej szczegółowe śledzenie losów absolwentów. Władze dziekańskie i rada programowa zbierają też na bieżąco informacje o losach absolwentów od prowadzących prace dyplomowe, którzy pozostają w kontakcie ze swoimi podopiecznymi. Kolejnym dowodem osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się jest fakt, iż są autorami bądź współautorami licznych publikacji naukowych. W ostatnich 6 latach ukazało się 45 takich prac, obejmujących zarówno teksty w monografiach, jak i artykuły w czasopismach naukowych o uznanej pozycji (np. Czasopismo Geograficzne, Theoretical and Applied Climatology).

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Proces rekrutacji na studia, weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz zasady dyplomowania są sformułowane w jasny sposób, który zapewnia osiągnięcie zakładanych celów. Są również rzetelne, przejrzyste i bezstronne. Kryteria kwalifikacji na studia niestacjonarne II stopnia nie gwarantują jednak odpowiedniego doboru kandydatów. Warunki rekrutacji oraz metody weryfikacji efektów uczenia się są możliwe do zaadaptowania na potrzeby studentów z niepełnosprawnością. Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów lub w innej uczelni zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności do efektów uczenia się określonych w danym programie studiów. Zasady i procedury dyplomowania są trafne i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się są bezstronne, rzetelne i przejrzyste. Zapewniają otrzymywanie przez studentów informacji zwrotnej dotyczącej osiągnięcia efektów uczenia się. Określają też zasady weryfikacji i oceny uwzględniające postępowanie w sytuacjach konfliktowych. Obejmują sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Stosowane metody oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się są skuteczne, umożliwiają sprawdzenia przygotowania do udziału w działalności naukowej oraz kompetencji językowych. Osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się potwierdzają prace etapowe, egzaminacyjne oraz dzienniki praktyk zawodowych. Prace dyplomowe na obu poziomach studiów są dostosowane do efektów uczenia się oraz dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Badawczy charakter oraz stopień zaawansowania prac licencjackich w niewielkim stopniu odróżnia je od prac magisterskich. Na dobre przygotowanie do pracy naukowej, wskazują liczne publikacje współautorskie studentów kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Organizacja konkursu na najlepszą pracę licencjacką oraz magisterską. Wydarzenie to promuje dobre wzorce i inspirowanie studentów do przygotowania oryginalnych prac o wysokim poziomie merytorycznym.

Zalecenia

Brak

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Spośród 146 osób zatrudnionych na WNGiG i 67 osób WGSEiGP do prowadzenia zajęć dydaktycznych na kierunku geografia wybrano nauczycieli akademickich, kierując się ich dorobkiem naukowym oraz posiadaniem odpowiednich kwalifikacji, doświadczenia i kompetencji. Zgodność wykształcenia i dorobku naukowego kadry z problematyką zajęć pozwala na ich prawidłową realizację oraz osiągnięcie wysokiego poziomu kształcenia. W roku akademickim 2022/2023, zajęcia dydaktyczne na kierunku geografia i jej specjalnościach prowadzi 165 osób (bez obsady zajęć z wf, BHP i szkolenia bibliotecznego). Najliczniej reprezentowana jest kadra WNGiG – 82 nauczycieli akademickich oraz WGSEiGP – 46 osób. Z innych wydziałów UAM pochodzi 30 nauczycieli oraz 7 – spoza Uczelni (tj. z innych uniwersytetów, przedsiębiorstw). Kadre tworzą: 17 profesorów tytularnych (10,3% stanu); 57 doktorów habilitowanych (ok. 34,6%); 69 doktorów (41,8% stanu) oraz 21 magistrów (ok. 12,7%) i 1 lic. (ok. 0,6%). W grupie wymienionych nauczycieli akademickich znaczny udział stanowią inżynierowie – 13 osób (ok. 8%). Kadra nauczycieli akademickich prowadząca kształcenie na kierunku obejmuje szerokie grono specjalistów reprezentujących wszystkie ważne nurty nauk geograficznych. Fakt ten jest niezwykle istotny z punktu widzenia możliwości prowadzenia procesu dydaktycznego na wysokim w poziomie i z uwzględnieniem najnowszych wyników badań. W procesie dydaktycznym uczestniczą też znani badacze z innych uniwersyteckich ośrodków geograficznych, co daje studentom możliwość zapoznania się z badaniami tam prowadzonymi – poszerzania wiedzy, zapoznania się z nowymi metodami i narzędziami badawczymi. Proces dydaktyczny jest wspomagany przez pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z infrastrukturą dydaktyczną oraz badawczą (np. w laboratoriach, stacjach naukowych). Godnym podkreślenia jest fakt włączania do prowadzenia zajęć dydaktycznych słuchaczy studiów trzeciego stopnia (doktorantów), nadzorowanych i wspieranych przez swoich opiekunów naukowych.

Nauczyciele akademicy posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy i/lub doświadczenie zawodowe w zakresie dyscyplin, do których przypisany jest kierunek. Ponadto nauczyciele akademicy i inne osoby (spoza Uczelni) prowadzące zajęcia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela geografii mają stosowne kompetencje, kwalifikacje i udokumentowane doświadczenie pedagogiczne nabyte podczas pracy w systemie oświaty. W szeregu przypadkach kwalifikacje są wyjątkowo wysokie, ponieważ dodatkowo obejmują kompetencje rzeczoznawcy, doświadczenie eksperckie MEiN, doświadczenie w zakresie nauczania bilingwalnego, itp. Pracownicy z grupy badawczo-dydaktycznej (93% ogólnego stanu WNGiG i 97% WGSEiGP) łączą zajęcia dydaktyczne ze swoją działalnością

naukową mieszczącą się w 100% we wskazanych wyżej dyscyplinach naukowych, co umożliwia studentom zdobywanie najnowszej wiedzy, cennych umiejętności formalnych i praktycznych oraz kompetencji badawczych i społecznych, w bezpośrednim kontakcie ze specjalistami. Biorąc pod uwagę ilość tytułów i stopni naukowych uzyskanych przez nauczycieli akademickich WNGiG oraz WGSEiGP w latach 2015-2021 i część roku 2022 (łącznie: 11 tytułów prof., 52 – dra hab. oraz 54 – dra) – zasób przekazywanej wiedzy w znacznym stopniu tworzą wyniki własnych badań naukowych zrealizowanych na najwyższym poziomie, w tym w ramach grantów naukowych często we współpracy z naukowcami z uznanych polskich i zagranicznych ośrodków naukowych.

W okresie 2015-2021 i w czasie 1-szego półrocza 2022 r. pracownicy WNGiG i WGSEiGP opublikowali ponad 2,9 tys. publikacji: artykuły naukowe (w tym 1020 z IF), książki/monografie/podręczniki akademickie, rozdziały w książkach/monografiach, artykuły popularnonaukowe i in. W ogólnym dorobku naukowym, uwagę zwraca rosnąca liczba i udział publikacji wysoko punktowanych (tj. artykułów z IF) w czasopiśmie znajdujących się na listach MEiN (MNiSW) – wzrost z 18,3% w 2015 r. do 41,6% w 2021 r. W latach 2019-2022 pracownicy WNGiG opublikowali 31 artykułów za 200 pkt. Publikacje te (podobnie jak wiele innych) polecane są studentom, jako materiał poznawczy, metodyczny i źródłowy. Kolejnym przejawem rozwoju aktywności naukowej jest wzrost wartości finansowej i liczby uzyskanych grantów, projektów i programów, tj. z 12 w 2015 r. do 23 w roku 2021. W latach 2015-2022 zrealizowano łącznie 131 projektów naukowych krajowych i 9 międzynarodowych – UE), w tym projekty finansowane przez NCN i NCBR oraz MNiSW. Większość projektów NCN i NCBR (razem 84) zrealizowano na WNGiG. Innym bardzo ważnym źródłem środków finansowych dla wydziałów są granty europejskie Horizon 2020 – pozyskano ich 9 w analizowanym okresie. Rangę naukową poznańskiego ośrodka geograficznego oraz wysokie kompetencje naukowe kadry kierunku geografia podkreśla też fakt udziału UAM w programie „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza”, do którego należy 10 uczelni wyższych w Polsce.

Nauczyciele akademicy, realizujący zajęcia dydaktyczne na kierunku geografia, prowadzą badania we wszystkich podstawowych działach geografii fizycznej i społeczno-ekonomicznej oraz gospodarce przestrzennej. Stanowi to istotny czynnik sprzyjający nabywaniu przez studentów kompetencji badawczych, wykorzystywanych podczas pisania prac dyplomowych oraz artykułów naukowych. Pracownicy WNGiG realizujący zajęcia są autorami patentów (wynałazków) wykorzystywanych w badaniach naukowych oraz w procesie dydaktycznym. Przynosi to studentom ogromne korzyści, ponieważ stymuluje proces poszukiwania nowych rozwiązań problemów napotykanych przez nich w pracy badawczej, służy nabywaniu kompetencji w zakresie poszanowania własności intelektualnej oraz zrozumienia roli współpracy środowiska naukowego z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne posiadają stosowne kompetencje dydaktyczne i nadal je doskonalą, by sprostać zmieniającym się warunkom i wymogom determinowanymi prawidłową realizacją zajęć, co było niezwykle istotne w czasie wdrażania kształcenia zdalnego. Zwiększanie kompetencji dydaktycznych pracowników badawczo-dydaktycznych wiąże się również z mobilnością. Oba wydziały współpracują z kilkudziesięcioma uczelniami z całego świata (głównie europejskimi), co sprawia, że co roku kilkunastu z nich wyjeżdża na różnego rodzaju stypendia naukowe, staże naukowe i/lub wykłady. Zrealizowane projekty, niekiedy współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, były ukierunkowane na podniesienie kompetencji zawodowych, informatycznych, językowych, analitycznych itp. Praktyka ta w pośredni sposób przyczynia się do osiągania przez studentów zamierzonych efektów uczenia się oraz ma wpływ na ich rozwój osobowy

i naukowy, np. poprzez uzyskiwanie od tutora opieki oraz pomocy w poszukiwaniu dróg indywidualnego rozwoju naukowego i zawodowego.

Współczynnik dostępności kadry akademickiej obu wydziałów wynosi dla kierunku geografia – ok. 3 studentów na 1 pracownika. Wynik dokonanej uprzednio analizy struktury kwalifikacji kadry oraz jej liczba w stosunku do liczby studentów kierunku wskazują na spełnienie warunków umożliwiających prawidłową realizację zajęć dydaktycznych, zarówno w formie stacjonarnej, jak i z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W tym zakresie można wyróżnić dwa okresy, tj. pierwszy – przed pandemią COVID-19, gdy szereg pracowników obu wydziałów przeszło szkolenia oraz uzyskało certyfikaty nauczania zdalnego przez platformę Moodle oraz drugi obejmujący okres pandemii COVID-19, gdy pozostali pracownicy WNGiG i WGSEiGP podjęli nauczanie zdalne po szybkim opanowaniu stosownych umiejętności podczas szkoleń z obsługi i funkcjonalności oraz egzaminowania przez MS Teams. Praktyka ta jest kontynuowana.

Przydział godzin oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku geografia (w tym z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość) są właściwe, tj. zgodne z wymaganiami.

Realizacja zajęć dydaktycznych stacjonarnych i zdalnych (terminowość, przebieg) jest kontrolowana na bieżąco, zgodnie z obowiązującymi w tym względzie zasadami i przepisami.

Polityka kadrowa, która stanowi jeden z podstawowych celów Strategii Rozwoju UAM, zapewnienia dobór nauczycieli akademickich w sposób umożliwiający prawidłową realizację zajęć dydaktycznych na kierunku geografia i jej specjalnościach, w trybie stacjonarnym bądź z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Jej celem jest utrzymanie kadry na najwyższym poziomie oraz optymalny jej rozwój. Pozyskiwaniu nowych pracowników towarzyszy troska o odpowiedni dla potrzeb wydziałów dorobek naukowy i doświadczenie dydaktyczne. Istotnymi cechami polityki kadrowej są: transparentne zasady zatrudniania i doboru do potrzeb procesu dydaktycznego, systematyczna ocena działalności dydaktycznej kadry realizowana z udziałem studentów (m.in. ustanowiono nagrodę Praeceptor Laureatus dla najlepszych dydaktyków), wykorzystywanie wyników oceny w doskonaleniu kadry oraz stworzenie warunków stymulujących nauczycieli akademickich do ustawicznego rozwoju.

W procesie doboru kadry do procesu dydaktycznego istotnym założeniem jest powierzanie zajęć pracownikom mającym wysokie kompetencje merytoryczne (dorobek naukowy), doświadczenie dydaktyczne, a w niektórych przypadkach także i praktyczne, co w szczególności dotyczy zajęć przygotowujących do kształcenia nauczycieli. Dobór kadry obejmuje dwa podstawowe działania: (1) opracowanie propozycji obsady zajęć dydaktycznych oraz (2) uzyskanie akceptacji odpowiedniego dziekana. W procesie doboru kadry do zajęć dydaktycznych uwzględnia się także osiągnięcia dydaktyczne nauczycieli akademickich oraz opinie i doświadczenie interesariuszy zewnętrznych. Pozwala to na podejmowanie trafnych decyzji w zakresie doskonalenia kwalifikacji pracowników, by pozwalały na kształcenie kompetencji studentów zgodnie ze zmieniającymi się wymaganiami rynku pracy (np. w zakresie obsługi specjalistycznego oprogramowania).

Podstawową formą podnoszenia kwalifikacji pracowników do pracy dydaktycznej są liczne kursy organizowane na poziomie UAM z własnej inicjatywy oraz na konkretne zapotrzebowanie, w tym bezpośrednio realizowane na obu wydziałach prowadzących kierunek geografia (np. certyfikowany kurs tutoringu, na WNGiG prowadzony przez specjalistów z Collegium Wratislaviense). Zasady rekrutacji na różnorodne szkolenia, warsztaty, seminaria, studia podyplomowe (np. Geoinformacja – w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego) są klarowne. Kolejnym, podstawowym działaniem na

rzecz zaspokojenia potrzeb szkoleniowych nauczycieli akademickich w obszarze dydaktyki są szkolenia dotyczące kształcenia na odległość organizowane przez UAM, co było szczególnie ważne na początku pandemii COVID-19. Wówczas zdołano stworzyć warunki szkoleniowe zainteresowanym nauczycielom akademickim prowadzącym zdalne kształcenie na kierunku geografia oraz zapewnić im niezbędne wsparcie techniczne i monitorowanie potrzeb. Uzyskane wyniki wykorzystano w doskonaleniu procesu dydaktycznego.

Polityka kadrowa w zakresie ustawicznego rozwoju prowadzona jest zgodnie z obowiązującymi przepisami. Jej kierunek wyznaczają: rozwój naukowy pracowników stymulowany mechanizmami motywującymi do zdobywania awansów naukowych; ubieganie się o środki finansowe na badania naukowe; rozwijanie współpracy naukowej; upowszechnianie wyników badań poprzez udział w konferencjach i publikowanie w renomowanych czasopismach naukowych. Także działalność dydaktyczna jest składnikiem oceny okresowej pracownika. Ocena w tym zakresie, poza funkcją diagnostyczną, stanowi jeden z elementów działań w zakresie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia.

System kontrolny obejmuje monitorowanie poprzez okresową ocenę, przeprowadzaną w sposób i z częstotliwością wynikającymi ze stosownych przepisów. Ocena zajęć dydaktycznych odbywa się z wykorzystaniem anonimowych ankiet on-line wypełnianych przez studentów oraz hospitacji doskonalących warsztat dydaktyczny. Wyniki udostępniane są zainteresowanemu pracownikowi i jego przełożonym zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wdrożone w tym względzie procedury są właściwe, ponieważ uwzględniają bieżące opinie studentów, ale także doświadczenie pracowników, dotychczasowe rezultaty ich pracy dydaktycznej.

Fakt systematycznego udostępniania nauczycielom akademickim opinii przełożonych i studentów o jakości pracy dydaktycznej, które są uwzględniane podczas dokonywania oceny okresowej, sprzyja doskonaleniu procesu dydaktycznego oraz rozpoznawaniu własnych potrzeb rozwojowych, planowania osobowych ścieżek rozwojowych.

Składające się na politykę kadrową: procedura zatrudniania, dobór do procesu dydaktycznego, system oceny oraz formy wsparcia i motywowania są skuteczne i akceptowane przez nauczycieli akademickich, dzięki czemu zapewniona jest prawidłowa realizacja zajęć dydaktycznych. Polityka kadrowa niewątpliwie sprzyja stabilizacji zatrudnienia, rozpoznaniu i zdefiniowaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych pracowników oraz innych osób realizujących zajęcia na kierunku geografia. Możliwość zaspokojenia tych potrzeb osobowych (np. w ramach różnorodnych kursów i warsztatów itp.) stymuluje wszechstronny ich rozwój oraz wzrost kompetencji przydatnych w procesie kształcenia studentów.

Na UAM określone są skuteczne procedury: rozwiązywania konfliktów, reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa (także podczas zajęć dydaktycznych realizowanych poza siedzibą Uczelni). Pracownikom znane są zasady postępowania w przypadku wystąpienia wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec osób prowadzących proces dydaktyczny oraz formy pomocy ofiarom (w tym wsparcie psychologiczne).

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne (w tym w ramach przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela geografii określonego w obowiązującym standardzie kształcenia nauczycieli) posiadają wymagane kwalifikacje, doświadczenie i kompetencje. Liczba kadry uczestniczącej w procesie dydaktycznym zapewnia jego prawidłowy przebieg i osiągnięcie przez studentów założonych efektów uczenia się. Dobór kadry jest oparty na klarownych i skutecznych procedurach uwzględniających przesłanki formalne i merytoryczne, co gwarantuje prawidłowy przebieg procesu dydaktycznego na ocenianym kierunku, i umożliwia nabycie przez studentów zamierzonych kompetencji. Konsekwentna kontrola oraz okresowo przeprowadzana ocena pracowników obejmuje działalność dydaktyczną, naukową i organizacyjną. Natomiast niezależnie od niej odbywa się pozyskiwanie anonimowych opinii studentów w trybie on-line dotyczących wybranych aspektów procesu dydaktycznego oraz monitorowanie działalności dydaktycznej wybranych pracowników w formie hospitacji. Cechą tych działań jest systematyczność, pełna zgodność ze stosownymi przepisami oraz uwzględnianie w polityce kadrowej pozyskiwanych opinii i uwag. Ustawiczny rozwój nauczycieli akademickich stymulują: korzystne warunki uczestniczenia w różnych szkoleniach, warsztatach i programach umożliwiających doskonalenie kompetencji dydaktycznych; sprawdzone mechanizmy wzmacniające motywację (np. system nagród) oraz skrupulatne przestrzeganie przepisów dotyczących działalności naukowej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Stworzenie spójnego systemu działań, pozwalającego na dobór kadry do prowadzenia procesu dydaktycznego na kierunku geografia z wykorzystaniem w pełnym zakresie posiadanych przez nauczycieli akademickich kompetencji, doświadczenia i kwalifikacji oraz z jednoczesnym stymulowaniem do ich doskonalenia. Doskonalenie kompetencji odbywa się zarówno w obrębie Wydziału / Uczelni, jak i w ramach współpracy z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi oraz z celowych projektów i programów. W tych działaniach, skutecznie wykorzystuje się systemy bieżącej i okresowej oceny pracowników, ich osobiste zaangażowanie oraz kreatywność, co przekłada się na cenne działania indywidualne na rzecz doskonalenia procesu dydaktycznego (np. poprzez stosowanie innowacyjnych metod kształcenia), jak również na wykorzystanie własnych patentów w badaniach naukowych, prowadzonych często z udziałem studentów. Spójne połączenie wszystkich krótko- i długoterminowych działań wyjątkowo korzystnie warunkuje możliwości osiągania przez studentów efektów uczenia się.

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Infrastrukturę dydaktyczną tworzą: sale (38 pomieszczeń) o łącznej powierzchni 2515,7 m² i ich wyposażenie, m.in. zunifikowane urządzenia multimedialne: projektory lub duże monitory, komputery oraz nagłośnienie. Ponadto, w zależności od potrzeb prowadzący zajęcia mogą na swoich stanowiskach podłączyć własne komputery przenośne. Sale, dzięki zróżnicowanej wielkości i przeznaczeniu (sale audytoryjne, seminaryjne, ćwiczeniowe, specjalistyczne pracownie dydaktyczne, laboratoria naukowe itp.), umożliwiają studentom osiąganie założonych efektów uczenia się w warunkach zgodnych z zasadami BHP. Na WNGiG oraz WGSEiGP stworzono środowisko dydaktyczne adekwatne zarówno do oczekiwań w zakresie prowadzenia działalności badawczej przez studentów, jak i ich wdrażania do warunków pracy w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. pracy w szkole). Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Uczelni, a także infrastruktura placówek oświatowych, w których odbywa się kształcenie przyszłych nauczycieli są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Stan i rodzaj wyposażenia technicznego pomieszczeń, zestawy dostępnych urządzeń i pomocy dydaktycznych, specjalistyczna aparatura badawcza zgromadzona w blisko 20 laboratoriach i pracowniach oraz aparatura będąca na wyposażeniu stacji naukowych w kraju oraz na Spitsbergenie, umożliwiają prawidłową realizację złożonego procesu dydaktycznego i warunkują rozwój naukowy studentów i pracowników. Parametry techniczne sprzętu badawczego, czy też charakteryzujące infrastrukturę informatyczną, świadczą o stałej trosce i skutecznym podejmowaniu działań w celu unowocześniania sprzętu i urządzeń, który obecnie nie odbiega od używanych w działalności naukowej oraz w instytucjach otoczenia społeczno-gospodarczego.

Podana wyżej liczba i wielkość sal oraz ich układ, dostępność i funkcjonalność, a także wyposażenie w sprzęt i specjalistyczne, licencjonowane oprogramowanie oraz 9 laboratoriów komputerowych z ogólną liczbą 195 miejsc pracy tworzą infrastrukturę informatyczną przyjazną dla studentów geografii (w tym z studentów z niepełnosprawnościami), umożliwiającą im prawidłową realizację zajęć w formie pracy indywidualnej i zespołowej, w tym samodzielne wykonywanie czynności badawczych na potrzeby prac dyplomowych. We wszystkich miejscach ogólnodostępnych znajdują się punkty dostępu do bezprzewodowego Internetu, a ponadto oba wydziały udostępniają studentom darmowe systemy operacyjne oraz umożliwiają zainteresowanym bezpłatne uczestnictwo w certyfikowanych kursach (MOS i MTA).

Na trójelementowy system biblioteczno-informacyjny, dostępny studentom geografii w optymalnym dla nich czasie, składają się: biblioteka uniwersytecka oraz biblioteka Collegium Geographicum (BCG) wraz z należącą do BCG czytelnią i pracownią archiwum kartograficznego, zlokalizowana w kompleksie CG. Zbiory opracowane są w układzie alfabetycznym (czasopisma) i działowym (książki - ok. 130 tys. egz.). BCG udostępnia je na zasadzie wolnego dostępu do półek. Ponadto studenci mają możliwość korzystania z baz danych oraz z czasopism, artykułów, książek w wersji elektronicznej, co gwarantuje im całodobowy dostęp do światowych zasobów informacji naukowej. Zbiory kartograficzne (ok. 35.000) tworzą mapy drukowane w różnych skalach i o różnej tematyce oraz (20.633) pliki w postaci baz cyfrowych i skanów map.

Uwzględniając wielkość i charakter księgozbioru oraz zbiorów kartograficznych, aktualne wyposażenie techniczne i wielkość pomieszczeń bibliotecznych (w tym czytelni) oraz utworzenie miejsc pracy dedykowanych studentom z niepełnosprawnościami, a także optymalne godziny dostępu, należy uznać, że w pełni zaspokajane są potrzeby studentów geografii wynikające z procesu dydaktycznego, w zakresie dostępu do aktualnych zasobów informacji naukowej w formie tradycyjnej i elektronicznej oraz z zasad BHP.

Na WNGiG oraz WGSEiGP stworzono zgodnie z zasadami BHP możliwość korzystania z przestrzeni dydaktycznej, laboratoriów i pracowni naukowych, zasobów bibliotecznych, zbioru map oraz specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć, co umożliwia realizację zadań autorskich, złożonych i czasochłonnych ćwiczeń, projektów, itp. Służy temu możliwość zdalnego zamawiania i pobierania cyfrowej kopii artykułów, fragmentów książek, map itp.

Poprzez likwidację barier w dostępie do sali dydaktycznych, pracowni i laboratoriów (także pomieszczeń dydaktycznych stacji naukowych położonych poza siedzibą WNG), jak również do zaplecza sanitarnego, miejsc odpoczynku itp. zaspokojono złożone potrzeby studentów z niepełnosprawnością ruchową w zakresie pełnego ich udziału w życiu studenckim, procesie kształcenia i prowadzenia działalności naukowej. Na potrzeby tej grupy studentów oraz wszystkich innych rozbudowano infrastrukturę informatyczną i dobrano oprogramowanie pod kątem kształcenia na odległość. Poprzez te działania uzyskano możliwość synchronicznej i asynchronicznej interakcji między studentami a nauczycielami akademickimi, ewentualnie innymi osobami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne.

Oprogramowanie specjalistyczne jest wykorzystywane na komputerach w laboratoriach i pracowniach komputerowych – na zajęciach i poza zajęciami dydaktycznymi. Wówczas studenci mogą korzystać z oryginalnych kopii licencyjnych zainstalowanych na komputerach Uczelni lub na własnych komputerach domowych w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej (np. w celu realizacji projektów, itp.). Istnieje możliwość uzyskania przez studentów wsparcia ze strony ogólnouczelnianego ośrodka wsparcia kształcenia na odległość.

W czasie pandemii także zajęcia specjalistyczne z sukcesem realizowano w przestrzeni wirtualnej. Zdolność do prowadzenia zajęć w formie zdalnej oraz możliwość pracy studentów w przestrzeni wirtualnej poza godzinami dydaktycznymi została utrzymana.

Wielkość i charakter zasobów bibliotecznych, informacyjnych i edukacyjnych są aktualne, wykazują zgodność tematyczną i językową z potrzebami edukacyjnymi studentów kierunku geografia, zarówno w zakresie osiągnięcia przez nich założonych efektów uczenia się, jak i udziału w działalności badawczej. Wskazany już wyżej, nieograniczony elektroniczny dostęp do publikacji wskazanych w sylabusach jako pozycje literatury obowiązkowej, skutecznie rozwiązuje kwestię relacji liczby egzemplarzy i liczby studentów.

Niezależnie od tego faktu, dla studentów preferujących tradycyjny dostęp do publikacji naukowych stworzono skuteczny mechanizm zwiększania dostępu poprzez zakup kolejnych egzemplarzy. Polega on na szybkiej realizacji zlecenia zakupu publikacji wskazanych przez nauczyciela akademickiego prowadzącego dane zajęcia lub konkretnego studenta.

Szereg materiałów dydaktycznych w formie elektronicznej jest udostępnianych studentom w trakcie kształcenia z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość. W tym celu wykorzystywane są foldery do przekazywania materiałów w oprogramowaniu Teams lub Moodle.

Prowadzący zajęcia dydaktyczne mają na WNGiG oraz WGSEiGP możliwość przekazywania materiałów drogą mailową, a także poprzez linki do pobrania z konkretnych lokalizacji, co szczególnie ułatwia udział w procesie dydaktycznym studentom z niepełnosprawnościami.

Zabiegając o stały rozwój i doskonalenie infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz zasobów bibliotecznych, informacyjnych i edukacyjnych przeprowadzana jest ocena sprawności, dostępności i nowoczesności wszystkich elementów infrastruktury dydaktycznej (np. sprzętów, urządzeń, środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania) oraz stanu i aktualności zasobów bibliotecznych oraz edukacyjnych). Ponadto zwraca się uwagę na dostosowanie infrastruktury i zasobów do wymogów procesu dydaktycznego, liczby studentów oraz oczekiwań i potrzeb osób z niepełnosprawnością (np. w odniesieniu do wyodrębnionych stanowisk w czytelni i pracowni archiwum kartograficznego), takich jak szerokie wejścia i korytarze, windy z opisem w alfabecie Brail'a, dostępność miejsc parkingowych.

Szczególną troską w tym zakresie otacza się infrastrukturę informatyczną i oprogramowanie ze względu na szybki postęp w tym zakresie. Nawiązana współpraca z firmami zewnętrznymi są w tym zakresie niezwykle ważne. Podejmowane działania oraz osiągnięte efekty potwierdzają, że infrastruktura informatyczna i oprogramowanie są aktualizowane i systematycznie unowocześniane. Wskazane działania prowadzone są we współdziałaniu pracowników i studentów z rad samorządu studenckiego obu wydziałów oraz (w miarę potrzeb) przy udziale osób spoza Uczelni. Obejmują one: bieżący nadzór, monitorowanie, okresową ocenę stanu infrastruktury oraz naprawę lub wymianę aparatury bądź sprzętu na nowy. W przypadku zbiorów i zasobów dąży się do ich stałego uzupełniania, by były aktualne i nowoczesne. Udokumentowane zostały przykłady racjonalnego rozwiązania problemów kształcenia na odległość, działań dedykowanych studentom z niepełnosprawnościami oraz inne spójne działań składających się na procedury, dzięki którym problemy są rozwiązywane na bieżąco. Natomiast działania złożone lub bardzo kosztowne podejmowane są w ramach planowanych z wyprzedzeniem inwestycji i remontów.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna oraz wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne oraz zasoby edukacyjne wykorzystywane w procesie kształcenia oraz należące do innych podmiotów (np. szkół podstawowych i ponadpodstawowych), w których kształcą się studenci tego kierunku, umożliwiają prawidłowe organizowanie i prowadzenie nauczania stacjonarnego oraz w razie potrzeby zdalnego. Wielkość i charakter infrastruktury dydaktycznej, naukowej, bibliotecznej oraz informatycznej pozwalają na osiąganie efektów uczenia się w sposób zgodny z programem studiów oraz standardami współczesnej dydaktyki, a ponadto odpowiadający realiom wykonywania w nieodległej przyszłości pracy badawczej lub zawodowej (m.in. jako nauczyciel geografii). Studenci mają zagwarantowany dostęp do zasobów edukacyjnych,

zalecanej i dodatkowej literatury oraz infrastruktury także poza zajęciami dydaktycznymi, dzięki czemu mogą realizować zadania w czasie przez siebie wybranym. W tym zakresie zostały zaspokojone także potrzeby studentów z niepełnosprawnościami. Składniki infrastruktury dydaktycznej, naukowej, bibliotecznej i informatycznej oraz wyposażenie techniczne pomieszczeń, zgodnie z przyjętymi zasadami, podlegają systematycznym przeglądom. Efektem tych celowych działań jest utrzymanie infrastruktury w sprawności oraz w zgodności z przepisami BHP. Stworzono możliwości podejmowania działań doskonalących, tj. prowadzących do jej stałego unowocześniania i aktualizacji. Procedury wdrożone na WNGiG oraz WGSEiGP uwzględniają w tych działaniach udział studentów z rad samorządu.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Stałe powiększanie, unowocześnianie i doskonalenie infrastruktury dydaktycznej, naukowej, bibliotecznej i informatycznej z wykorzystaniem własnych rozwiązań i inicjatyw nauczycieli akademickich prowadzących proces kształcenia, przy czym ich wdrażanie wyprzedza stały postęp nauki i technologii kształcenia oraz stanowi odpowiedź na konieczność łączenia wiedzy teoretycznej z praktyką oraz potrzeb i oczekiwań studentów z wyzwaniami rynku pracy. Praktyka ta znajduje potwierdzenie w odniesieniu do kierunku geografia. We wskazanych wyżej działaniach wykorzystuje się własny potencjał intelektualny (m.in. patenty), wieloletnie doświadczenia i zasoby (np. organizacja i udostępnianie zbiorów Pracowni Archiwum Kartograficznego, która posiadająca jedno z najlepszych zbiorów kartograficznych w regionie i kraju); projektuje unikalne wyposażenie (np. Ogródka Geodezyjno-Kartograficzno-Geomatycznego, stwarzającego możliwość rozszerzenia wiedzy teoretycznej w kontekście wykonywania pomiarów terenowych), nawiązuje współpracę z przodującymi w danym zakresie firmami zewnętrznymi (np. w zakresie oprogramowania – IBM, ESRI Polska), pozyskuje środki finansowe poprzez uzyskiwanie grantów.

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym pozwala na realizację przyjętej koncepcji nauczania na kierunku geografia. Uczelnia aktywnie pozyskuje partnerów z otoczenia społeczno-gospodarczego m.in. poprzez działalność rady programowej oraz rady gospodarczej. Liczba podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi Uczelnia zawarła porozumienia w sprawie szeroko rozumianej współpracy liczy ponad 31 pozycji. Należy również podkreślić, że Uczelnia zawarła porozumienia o współpracy z 172 uczelniami zagranicznym w ramach programu ERASMUS + oraz 250 umów bilateralnych z uczelniami z całego świata, w tym wieloma czołowymi.

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi Uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest zgodny z koncepcją nauczania. We współpracę z Uczelnią zaangażowanych jest szereg przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego działających zarówno lokalnie, krajowo, a także globalnie.

Absolwenci kierunku geografia znajdują zatrudnienie w lokalnych firmach, a Uczelnia odpowiada na potrzeby kadrowe lokalnego otoczenia społeczno-gospodarczego.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona systematycznie i przybiera zróżnicowane formy takie jak:

- opiniowanie programów studiów przez podmioty gospodarcze;
- współpraca przy realizacji praktyk zawodowych;
- wykonywanie licznych ekspertyz i opracowań dla otoczenia społeczno-gospodarczego;
- udział w komisjach, gremiach doradczych w urzędach administracji państwowej i samorządowej na wszystkich szczeblach;
- usługi doradcze i konsultacje dla otoczenia społeczno-gospodarczego;
- udział w radach naukowych parków narodowych;
- udział we wspólnych projektach badawczych i aplikacyjnych;
- wizyty studyjne studentów i pracowników;
- wizyty i udział w specjalnie organizowanych zajęciach i warsztatach dla uczniów szkół z klasami patronackimi, ale też i dla wszystkich zainteresowanych;
- udział w tworzeniu aktów prawnych o zasięgu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz konsultacjach społecznych dla projektów aktów prawnych;
- organizacja staży zawodowych;
- partnerstwo i patronat podmiotów gospodarczych w organizacji prestiżowych konferencji, warsztatów, wydarzeń i wypraw badawczych;
- udział w radach gospodarczych, opiniowanie programu studiów i działalności dydaktycznej, proponowanie nowych zajęć związanych z nowymi trendami;
- wdrożenia patentów opracowanych przez pracowników UAM;
- wspólne publikacje;
- wspólne działania promocyjne;
- przekazywanie danych zbieranych przez instytucje otoczenia społeczno-gospodarczego dla celów dydaktycznych i naukowych.

Powyższe działania podejmowane przez Uczelnię we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego są adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się.

Każda rada programowa na WNGIG współpracuje z radami gospodarczymi powołanymi przy kierunku w roku 2021/2022. Ponadto w skład każdej rady programowej wchodzi przedstawiciele studentów, po jednym z każdego stopnia studiów. Przy radzie programowej działa rada gospodarcza ds. kierunku geografia, skupiająca wybranych pod kątem potrzeb kierunku i specjalności przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym m.in. jednostki administracji państwowej i samorządowej, instytucje, przedsiębiorców i przedstawicieli szkolnictwa. Rada gospodarcza została powołana w roku 2021/2022.

Otoczenie zewnętrzne, a szczególnie członkowie rady gospodarczej, ściśle współpracują z Uczelnią i mają znaczący wpływ na kształtowanie zakładanych efektów uczenia się dla kierunku geografia, zapewniają wsparcie i pomoc w przyjmowaniu na praktyki i staże zawodowe, czy też utrzymują współpracę w zakresie realizacji problematyki prac dyplomowych mających znaczenie dla regionu. Największy wpływ na program studiów na kierunku geografia mają przedstawiciele rady gospodarczej. Rada programowa uwzględnia sugestie płynące ze współpracy, spotkań i rozmów z pozostałymi przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, jak również z absolwentami tego kierunku

pracujących w instytucjach i firmach związanych z wykorzystaniem danych geograficznych, systemów GIS, itd. Z radą gospodarczą ostatnio konsultowana była sylwetka absolwenta geografii po I i II stopniu studiów. Przy tworzeniu dwóch nowych specjalności na kierunku geografia, studia II stopnia, odbyły się szerokie konsultacje z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego (nie tylko z rady gospodarczej), których część uwag i propozycji uwzględniono w koncepcji oraz programie.

W czasie pandemii koronawirusa COVID-19 współpraca Uczelni z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego odbywała się z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość m.in. z wykorzystaniem platformy Microsoft Teams, a w przypadku mniejszych zespołów lub konsultacji były to spotkania bezpośrednie, z uwzględnieniem ówczesnie panujących reżimów sanitarnych, najczęściej u pracodawców. Spotkania były poświęcone głównie prowadzonym wspólnym projektom i konsultacjom do nich. W czasie pandemii Uczelnia zorganizowała tzw. dzień przedsiębiorcy pt. „Dzień Kariery Studia i co dalej”. W przypadku współpracy z nauczycielami wykorzystywano przede wszystkim techniki i metody kształcenia na odległość. Współpraca dotyczyła ustaleń związanych z organizacją praktyk, oceny przebiegu praktyk przez nauczycieli, a także propozycji możliwych działań edukacyjnych. Studenci uczestniczyli w praktykach zarówno śródrocznych, jak i ciągłych, organizując nauczanie w formie zdalnej.

Przegląd współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym należy do obowiązków władz dziekańskich, jak i rady programowej, i jest on dokonywany raz do roku. Przykładem wdrożenia zmian wynikających z przeprowadzenia takich przeglądów jest m.in. sformalizowanie i zacieśnienie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym poprzez utworzenie rady gospodarczej przy kierunku lub organizacja dnia przedsiębiorcy.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi Uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów, jest zgodny z dyscyplinami, do których kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku. Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona stale w zakresie organizacji praktyk oraz poprzez wpływ interesariuszy na programy studiów i efekty uczenia się. Współpraca jest prowadzona adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się. Zapewniony jest udział interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców, w różnych formach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów także w warunkach ich nieobecności wynikającej z czasowego ograniczenia funkcjonowania uczelni. Prowadzone są okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej

rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów. Wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Międzynarodowa wymiana studentów i kadry dydaktycznej odbywa się w ramach programów dydaktycznych i naukowych, spośród których istotną rolę odgrywa partnerstwo w ramach programu Erasmus+, umów dotyczących kształcenia nauczycieli w ramach programów LIMA i POWER oraz umów bilateralnych i innych. Możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności studentów wynikają przede wszystkim z:

1. prowadzonego na kierunku obowiązkowego nauczania języków obcych;
2. realizacji zajęć w formie wykładów, ćwiczeń i ćwiczeń terenowych głównie w języku angielskim a sporadycznie w języku hiszpańskim i francuskim przez własną kadry dydaktyczną;
3. możliwości wspólnego uczestnictwa w zajęciach dydaktycznych studentów zagranicznych i krajowych (w tym w zajęciach wirtualnych);
4. zalecania literatury obcojęzycznej;
5. udziału w zajęciach dydaktycznych (wykładach i wielogodzinnych kursach) realizowanych przez zaproszonych wykładowców z zagranicy w formule otwartej (finansowanie z w ramach programu IDUB – Inicjatywa Doskonałości - Uczelnia Badawcza), co umożliwia uczestnictwo pracowników naukowych i studentów niezależnie od zajęć przewidzianych programem studiów (w tym w zajęciach wirtualnych);
6. wejścia do konsorcjum EPICUR, co pozwoli na opracowanie wspólnych programów studiów, zwiększoną mobilność studentów i pracowników badawczo-dydaktycznych, stworzenie platformy e-learningowej oraz realizowanie kursów online.

W latach 2016-2022 studenci kierunku geografia (wraz ze specjalnościami) zrealizowali łącznie 75 wyjazdów zagranicznych w ramach stypendium Socrates-Erasmus do 17 krajów. Preferowane były wyjazdy jednosemestralne, a w mniejszym stopniu wyjazdy całoroczne i praktyki. Zainteresowani studenci mogą realizować staże studenckie także w stacji naukowej na Spitsbergenie. Oferta zajęć do poprowadzenia w językach obcych, przygotowana przez doświadczonych wykładowców obu Wydziałów, jest skierowana do studentów przyjeżdżających w ramach wymiany akademickiej. Co roku jest uaktualniana i upubliczniana. W roku akademickim 2022/23 obejmowała 35 zajęć na WNGiG oraz 11 na WGSEiGP). Pozwala to na realizowanie przez nich zindywidualizowanego programu kształcenia. Uczestniczący w zajęciach studenci zagraniczni nawiązują więź ze studentami krajowymi oraz studiującymi w Polsce obcokrajowcami, co stymuluje wzrost udziału polskich

studentów w międzynarodowej mobilności studentów. Systematycznemu podnoszeniu stopnia umiędzynarodowienia oraz wymiany studentów i kadry służy pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów dydaktycznych (kursów i warsztatów językowych) dla studentów i pracowników. Międzynarodowa mobilność studentów (w roku akademickim 2021/2022 – 11 stypendiów zrealizowanych w ramach programu Socrates-Erasmus) i kadry naukowej (każdego roku kilkunastu pracowników wyjeżdża do krajów europejskich na różnego rodzaju stypendia naukowe, staże naukowe i wykłady) utrzymuje się obecnie na dobrym poziomie, pomimo wyraźnego spadku wymiany spowodowanego pandemią COVID-19 (o ok. 1/3). Na WNGiG oraz WGSEiGP wyznaczeni są koordynatorzy i administratorzy programu ERASMUS+, którzy pracują na rzecz zwiększenia stopnia umiędzynarodowienia i zaspokojenia oczekiwań studentów w tym zakresie.

Monitoring i ocena umiędzynarodowienia procesu kształcenia dokonywane są na obu wydziałach w formie audytu wewnętrznego w sposób systematyczny (raz w roku), przez zespół dziekański z udziałem członków rady ds. umiędzynarodowienia WNGiG i studentów. Działania te mają na celu weryfikację skali, zakresu i zasięgu aktywności zarówno kadry jak i studentów oraz doskonalenie i wprowadzanie nowych inicjatyw intensyfikujących umiędzynarodowienie kształcenia. Opracowane wyniki oceny wraz z zaleceniami i rekomendacjami przekazywane są dziekanom WNGiG oraz WGSEiGP. Ocenie podlegają m.in.:

1. oferta dydaktyczna w językach: angielskim i innych obcych;
2. istotne aspekty mobilności edukacyjnej studentów i nauczycieli akademickich, realizowanej w ramach programów ERASMUS+ i IDUB;
3. udział studentów z zagranicy w kształceniu na kierunku geografia;
4. realizacja międzynarodowych projektów edukacyjnych innych niż mobilność;
5. diagnozowanie czynników merytorycznych i ekonomicznych wpływających na proces umiędzynarodowienia.

W ramach niniejszych działań mieszczą się także formalne konsultacje ze studentami, którzy uczestniczyli w programie Erasmus+, aby określić problemy, z jakimi borykali się podczas zagranicznych praktyk. Wyniki uzyskane w trakcie okresowych przeglądów skutkowały zwiększeniem liczby wykładów prowadzonych przez znanych i wybitnych naukowców w formie online (pojedynczych wykładów bądź w cyklu 3-wykładowym), co jest kolejnym przykładem wykreowania dobrych warunków do wirtualnej mobilności nauczycieli akademickiej i studentów. Rezultaty przeglądów skutkują wzrostem mobilności studentów i pracowników, nie mniej jednak nie udało się jeszcze uzyskać poziomu sprzed pandemii COVID-19. W związku z powyższym rekomenduje się intensyfikację podjętych już działań oraz ewentualnie określenie nowych, które pozwolą na zwiększenie aktywności (skali i realnego zasięgu) w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku geografia, tj. pełniejszego wykorzystania warunków, które zostały stworzone na WNGiG oraz WGSEiGP.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na Uczelni zostały stworzone warunki, które sprzyjają umiędzynarodowieniu kształcenia, zgodnie z obowiązującą koncepcją kształcenia. Nauczyciele akademicki tworzący kadrę kierunku są właściwie przygotowani do prowadzenia procesu dydaktycznego w języku obcym, czemu sprzyja ich udział w wymianie międzynarodowej oraz korzystanie z różnych form wsparcia w zakresie rozwoju kompetencji językowych, np. poprzez udział w kursach językowych. Studentom stworzono stosowne warunki do nabycia wysokich kompetencji językowych niezbędnych do uczenia się w językach obcych, zarówno w ramach zajęć (obligatoryjnych i dodatkowych) organizowanych na kierunku, jak i w ramach mobilności. Co roku uaktualniana jest oferta zajęć w językach obcych, co pozytywnie stymuluje międzynarodową wymianę studentów i kadry. Systematycznie dokonywana ocena skali, zakresu i zasięgu umiędzynarodowienia kształcenia uwzględnia opinie studentów i pracowników. Wyniki tej oceny są wykorzystywane w celu określenia działań doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uczelnia zapewnia studentom wizytowanego kierunku stałe, kompleksowe i adekwatne do zapotrzebowania wsparcie. Wyraża się ono między innymi poprzez indywidualną opiekę nauczycieli akademickich nad szczególnie uzdolnionymi studentami, wykorzystanie nowoczesnych technologii w nauczaniu, czy też dostosowywanie form i metod kształcenia do indywidualnych potrzeb studentów

Studenci mogą korzystać z konsultacji prowadzonych przez nauczycieli akademickich. Podczas nich mają możliwość uzyskania pomocy zarówno w zakresie opanowania bieżącego materiału, jak i poszerzenia przekazywanej podczas zajęć wiedzy. Dodatkowo studenci otrzymują wsparcie merytoryczne i organizacyjne w zakresie prowadzenia działalności naukowej czy pisanie prac dyplomowych.

Studenci otrzymują adekwatne do zapotrzebowania wsparcie w zakresie korzystania z narzędzi wykorzystywanych w kształceniu na odległość, jak również w zakresie użytkowania platformy USOSWeb.

Uczelnia wywiązuje się z ustawowego obowiązku zapewnienia wsparcia materialnego dla studentów, umożliwiając im uzyskanie stypendium socjalnego, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomogę oraz stypendium rektora dla najlepszych studentów. Ponadto studenci uzyskujący bardzo dobre wyniki w nauce, odznaczający się wybitnymi osiągnięciami naukowymi oraz aktywnością na rzecz Uniwersytetu mają możliwość ubiegania się o przyznanie stypendium im. dr. Jana Kulczyka. Studenci chcący prowadzić swoje projekty badawcze mogą również starać się o przyznanie różnego rodzaju grantów, w tym "BESTStudentGRANT", "ADVANCEDBestStudentGRANT", "Study@research"

oraz "Study@research. Publikacje". Korzystając z wymienionych projektów studenci mogą otrzymać dofinansowanie na rzecz prowadzonych badań oraz planowanych publikacji.

Obok działalności naukowej, studenci UAM mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań artystycznych, sportowych i społecznych w ramach działających w Uczelni teatrów, Chóru Kameralnego im. Adama Mickiewicza oraz działalności akademickiego związku sportowego.

Studenci mogą korzystać z bogatej oferty szkoleń pozwalających rozwijać kompetencje związane z przedsiębiorczością a także kompetencje związane ze studiowanym kierunkiem i cenione na rynku pracy. Uczelnia zapewnia swoim studentom możliwość uczestnictwa w projektach, takich jak Awans Kompetycyjny, mających na celu rozwój umiejętności związanych z przedsiębiorczością oraz rozwój kompetencji cenionych na rynku pracy.

Wsparcie zapewniane przez Uczelnię dostosowane jest do potrzeb różnych grup interesariuszy podejmujących studia na Uczelni. Studenci z niepełnosprawnościami mogą skorzystać z szerokiej oferty wsparcia proponowanej przez Uczelnię, a w doborze narzędzi służących dostosowaniu procesu kształcenia pomocą służą pracownicy biura wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz wydziałowi koordynatorzy. Studentom z niepełnosprawnościami zapewniona może zostać m.in. pomoc asystenta dydaktycznego, tłumacza języka migowego, alternatywne sposoby zaliczenia WF, czy też transport na zajęcia dydaktyczne. Formę pomocy osobom z niepełnosprawnościami podejmujących studia na kierunku geografia stanowi również wsparcie jakie Uczelnia zapewnia działalności organizacji Ad Astra, zrzeszającej studentów z niepełnosprawnościami.

Na Uczelni działa również poradnia rozwoju i wsparcia psychicznego UAM. Jednostka oferuje pomoc psychologa oraz psychiatry, także dla osób obcojęzycznych. W ramach poradni powołana została również funkcja Psychologicznego konsultanta ds. trudności w procesie studiowania, którego zadaniem jest zapewnianie studentom wsparcia w zakresie adaptacji do środowiska akademickiego, pomocy w opanowaniu napięcia towarzyszącego egzaminom czy też prowadzenie działań edukacyjnych w kierunku zarządzania własnym czasem.

Regulamin studiów przewiduje możliwość uzyskania urlopu od zajęć dla studentów, którzy z określonych przyczyn nie mogą kontynuować w danym semestrze nauki oraz indywidualnej organizacji studiów dla takich grup interesariuszy jak studentki w ciąży i rodzice, studenci działający aktywnie na rzecz społeczności akademickiej Uczelni.

Na Uczelni funkcjonuje system skarg i wniosków. Studenci mogą zgłaszać postulaty i skargi zarówno w sposób formalny, korzystając z narzędzi ankietowych proponowanych przez Uczelnię, jak również nieformalnie, kontaktując się z opiekunem roku. Istotną rolę w komunikowaniu studenckich postulatów pełni samorząd studencki, którego zadaniem jest pośredniczenie w kontaktach władze Uczelni – studenci.

Uczelnia podejmuje działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy, a także działania edukacyjne i informacyjne z zakresu bezpieczeństwa studentów, do których zaliczyć można między innymi szkolenia o tematyce przeciwdziałania sytuacjom niebezpiecznym. W Uczelni powołano funkcję pełnomocnika ds. równego traktowania, którego zadaniem jest monitorowanie zachowań o charakterze dyskryminującym oraz koordynowanie działań mających na celu przeciwdziałanie im.

Studenci są motywowani do osiągania wysokich wyników w nauce i rozwoju naukowego. Obok wspomnianych już możliwości uzyskania stypendium rektora oraz grantów na rzecz prowadzenia własnych badań naukowych, studenci mają możliwość uczestniczenia w spotkaniach Koła Naukowego

im. Stanisława Pawłowskiego. Koło posiada kilka sekcji, w ramach których zrzeszają się studenci ocenianego kierunku. Oprócz działalności naukowej polegającej na prowadzeniu badań oraz publikowaniu artykułów naukowych, studenci zrzeszeni w Kole mają możliwość brania udziału w wyjazdach oraz konferencjach naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Autorzy wartościowych prac dyplomowych otrzymują również wsparcie nauczycieli akademickich w zakresie ich publikowania. Innym sposobem motywacji studentów do rozwoju naukowego jest organizacja konkursu prac dyplomowych, w ramach którego nagradzane są najlepsze prace licencjackie i magisterskie. Finałiści konkursu mają możliwość zaprezentowania rezultatów swojej pracy w ramach konferencji.

Studentom zapewnia się wsparcie obsługi administracyjnej w sprawach związanych z procesem kształcenia, pomocą materialną czy też wykorzystaniem infrastruktury uczelni celem umożliwienia pełnego uczestnictwa studentów w kształceniu zdalnym. Osoby zatrudnione na stanowiskach administracyjnych są przygotowane merytorycznie do pełnienia swojej funkcji oraz ustawicznie rozwijają swoje kompetencje w zakresie kontaktu ze studentami. Studenci kontaktują się z pracownikami administracyjnymi za pomocą poczty elektronicznej. Komunikacja ta przebiega sprawnie i gwarantuje studentom uzyskanie pomocy w istotnych dla nich sprawach związanych z kształceniem w Uczelni.

Uczelnia współpracuje z działającym w jej obrębie samorządem studenckim, zapewniając mu adekwatne do zapotrzebowania wsparcie. Członkowie organów samorządu studenckiego wchodzi w skład gremiów podejmujących decyzje w sprawach studenckich, co umożliwia im aktywne uczestnictwo w procesie doskonalenia jakości kształcenia na kierunku. W aspekcie finansowania działalności studenckiej, jak również w aspekcie organizacyjnym, wsparcie zapewniane przez Uczelnię pozostaje na wysokim poziomie. Dotyczy to również działalności organizacji studenckich, w szczególności kół naukowych.

Uczelnia monitoruje skuteczność zastosowanych rozwiązań w aspekcie wsparcia studenckiego. Władze wydziału są w regularnym kontakcie z radą samorządu studentów oraz aktywnymi członkami koła naukowego w celu omówienia problemów oraz potrzeb różnych grup studentów a także sytuacji na wydziale. Studenci wchodzi w skład ciał kolegialnych podejmujących decyzje w sprawach istotnych z punktu widzenia studentów. Ewaluacja poszczególnych elementów wsparcia dedykowanego studentom kierunku, w tym pracy biura obsługi studentów odbywa się także za pomocą anonimowych ankiet, które można wypełnić w systemie USOS.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia zapewnia studentom kompleksowy i adekwatny do potrzeb wewnętrzny system wsparcia. Studentom zostało zapewnione wsparcie zarówno o charakterze formalnym jak i nieformalnym. Wsparcie studentów przez Uczelnię dotyczy aspektów merytorycznych, organizacyjnych

i materialnych. W Uczelni podejmowane są liczne działania mające na celu zapewnienie studentom wysokiego poziomu bezpieczeństwa oraz indywidualizacji procesu kształcenia poprzez zapewnienie możliwości konsultacji z nauczycielami akademickimi oraz pracownikami administracyjnymi. Władze Uczelni współpracują z samorządem studenckim dążąc do zapewnienia studentom najlepszych możliwych warunków studiowania. Na Uczelni funkcjonuje system skarg i wniosków. Studenci mają możliwość wyrażenia opinii na temat jakości zapewnianego wsparcia. Wymienione działania sprzyjają aktywności studenckiej we wszelkich obszarach.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Wydział prowadzi stronę internetową, która jest dostępna publicznie dla wszystkich zainteresowanych. Strona jest responsywna dzięki czemu dobrze wyświetla się również na urządzeniach typu tablet czy smartphone. Strona Wydziału przygotowana jest także w wersji anglojęzycznej. Jest dostosowana do osób z niepełnosprawnością poprzez możliwość zmiany kontrastu, wielkości treści publikowanych na stronie a także poprzez możliwość skorzystania z pomocy tłumacza języka migowego. Co więcej na stronie pojawia się oświadczenie w sprawie dostępności, z uwzględnieniem statusu pod względem zgodności z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Uczelnia wskazuje jakie treści są niedostępne oraz jakie wynikają z tego powodu wyłączenia. Wydział posiada także swoje konto na portalu Facebook, które wykorzystywane jest jako kanał komunikacji ze studentami, absolwentami, pracownikami i potencjalnymi kandydatami. Oprócz wyżej wymienionych kanałów komunikacji na kierunku geografia istnieje jeszcze bardzo szerokie spektrum przekazywania informacji publicznej, wśród których można wymienić Instagram, pocztę elektroniczną, elektroniczny system rekrutacji, system USOS oraz 10 monitorów zlokalizowanych w miejscach o największej dostępności w budynku Collegium Geographicum.

W zakładce "studenci" na stronie internetowej Wydziału można znaleźć wykaz kierunków realizowanych na Wydziale, a dalej specjalności. Na tej podstronie znajduje się harmonogram zajęć na rok akademicki 2022/2023 (studia stacjonarne i niestacjonarne), kontakty do opiekunów poszczególnych roczników (studia stacjonarne i niestacjonarne), program studiów (studia stacjonarne i niestacjonarne), efekty uczenia się, sylabusy zajęć, informacje na temat realizacji ćwiczeń terenowych, a także zagadnienia związane z egzaminem i pracami dyplomowymi (zagadnienia na egzamin, lista proponowanych promotorów i propozycje tematów prac dyplomowych oraz strony tytułowe prac dyplomowych). Oprócz informacji związanych z kierunkiem studiów studenci w zakładce tej mogą znaleźć szereg informacji tj. informator studencki, organizację roku akademickiego, warunki i terminy zaliczeń, ćwiczenia terenowe i praktyki zawodowe, egzaminy, rezerwację sal dydaktycznych,

regulaminy i procedury, wnioski i formularze, informacje o sprawach socjalnych, USOS, ERASMUS +, kołach naukowych i samorządzie studentów. W zakładce "kandydaci" znajdują się informacje o kierunku studiów przedstawione w formie ulotki informacyjnej, profil absolwenta oraz kontakt do nauczycieli akademickich. W tym miejscu widnieje informacja o tym w jakim trybie realizowane są poszczególne specjalności. Wybór poszczególnego trybu przekierowuje na stronę poświęconą rekrutacji na dany kierunek i specjalność, gdzie można znaleźć informacje takie jak: opis kierunku, wybrane zajęcia, kompetencje absolwenta, perspektywy zawodowe, harmonogram rekrutacji z uwzględnieniem naboru I i II, statystyki dotyczące zapisów na poszczególne nabory, szczegółowe zasady rekrutacji, zasady przeliczania wyników na świadectwie dojrzałości oraz schemat postępowania kwalifikacyjnego. Na stronie głównej Wydziału dostępne są aktualności, kalendarz najbliższych wydarzeń organizowanych na Wydziale, pliki multimedialne, informacje o nagrodach i wyróżnieniach. Na stronie Wydziału dostępny jest także plan budynku.

W momencie pandemii koronawirusa i wprowadzanych ówczesnie obostrzeń szczególnego znaczenia nabrało informowanie pracowników i studentów o zarządzeniach władz rektorskich związanych z kształceniem na odległość. Stąd też głównymi sposobami przekazywania informacji publicznej związanej z kształceniem na odległość studentem i pracownikom były przede wszystkim: poczta elektroniczna, strony internetowe obu Wydziałów oraz media społecznościowe (Facebook, Instagram). Po przejściu na system zdalny do przekazywania informacji publicznej służyło dodatkowo oprogramowanie MS Teams.

Wydział bada w różny sposób potrzeby różnych grup interesariuszy. Rada programowa ds. kierunku geografia przynajmniej raz w roku dyskutuje nad formami przekazu informacji interesariuszom oraz stałej poprawie działań promujących kierunek. Monitorowany jest ruch dotyczący wejść na poszczególne podstrony dotyczące kierunku studiów, podstrony jednostek Wydziału oraz ich funkcjonalność. Po ostatnim audycie uwzględniającym w/w zadecydowano o zmianie rodzaju, poprawie wizualizacji, szybkości ładowania się dokumentów i grafiki zamieszczonej na stronie oraz lepszym przystosowaniu do systemu identyfikacji wizualnej Uczelni. Efektem badań są co kilka lat przebudowy stron dostosowujące do zmieniających się warunków. Kolejnym źródłem informacji są pracownicy i studenci, którzy proponują różne ulepszenia i usprawnienia podczas spotkań, np. rad programowych ze studentami, podczas kolegium (władze dziekańskie, dyrekcje instytutów, kierownicy zakładów, pracowni i laboratorium) czy podczas dyskusji na zakończenie rad dyscypliny. W najbliższym czasie planowane jest nakręcenie krótkiego filmu promującego studia geograficzne w głównej mierze opartego na pomysłach wykreowanych przez studentów geografii. Ponadto na poziomie centralnym Centrum Marketingu UAM w imieniu wydziałów bada potrzeby różnych grup interesariuszy za pomocą systemu ankietowego.

Za przeprowadzenie monitoringu aktualności, rzetelności, zrozumiałości i kompleksowości publikowanych informacji o studiach odpowiada na Wydziale rada ds. promocji, w skład której wchodzi przedstawiciele wszystkich jednostek. Zebrania rady odbywają się co miesiąc. Przynajmniej raz na rok (pod koniec roku kalendarzowego) rada ta dokonuje kompleksowego przeglądu wszystkich informacji pod kątem zamieszczonych informacji. W chwili obecnej trwa przebudowa strony prezentującej oferowane kierunki na studia na przyszły rok akademicki 2023/2024. Zrezygnowano z formy ikonograficznej opracowanej 4 lata temu na rzecz stron o wyglądzie bardziej klasycznym zgodnym z systemem identyfikacji wizualnej Uczelni. Obecna strona Wydziału rozpoczęła działalność ponad rok temu i została skonstruowana w oparciu o nowe założenia ułatwiające korzystanie z niej przez studentów czy kandydatów na studia (nowością są podstrony z informacjami

ukierunkowanym na studentów konkretnych kierunków i specjalności), a wypracowane podczas dyskusji z rady ds. promocji, rad programowych i pozostałych grup interesariuszy wewnętrznych.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Informacje o studiach są dostępne publicznie dla jak najszerszego grona odbiorców, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem, w sposób umożliwiający nieskrępowane korzystanie przez osoby z niepełnosprawnościami. Informacje publikowane o studiach obejmują cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, harmonogram rekrutacji, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawanie efektów uczenia się, a także zasady dyplomowania. Informacje publikowane o studiach obejmowały również informacje dotyczące kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a także wsparcia w tym zakresie oferowanego przez Uczelnię. W celu zapewniania jakości publikowanych informacji o studiach prowadzone jest monitorowanie aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, a wyniki monitorowania są wykorzystywane do doskonalenia dostępności i jakości informacji o studiach.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu sprawnie, skutecznie i zgodnie z założeniami funkcjonuje system doskonalenia jakości kształcenia (w oparciu o zasady wprowadzone w roku akademickim 2020/2021). Zgodnie z przyjętymi w UAM rozwiązaniami nadzór administracyjny, organizacyjny i merytoryczny nad kierunkiem studiów sprawuje Rektor, przy czym nadzór merytoryczny i organizacyjny nad ocenianym kierunkiem studiów sprawuje bezpośrednio rada programowa ds. kierunku geografia, która podlega Radzie ds. Kształcenia Szkoły Nauk Przyrodniczych, a ta z kolei Uniwersyteckiej Radzie ds. Kształcenia. W skład rady ds. kierunku geografia wchodzi

przedstawiciele dyscyplin, do których przyporządkowany jest kierunek geografia. Rada programowa współpracuje z radami gospodarczymi powołanymi przy kierunku geografia w roku 2021/2022. Ponadto w skład każdej rady programowej wchodzi przedstawiciele studentów, po jednym z każdego stopnia studiów. Posiedzenia rady programowej ds. kierunku geografia odbywają się co miesiąc w danym roku akademickim, a ich posiedzenia są dokumentowane. W zakresie zadań rady programowej kierunku studiów geografia zgodnie z zapisami statutowymi wchodzi działania typowe dla nadzoru nad kierunkiem studiów (np. sprawowanie nadzoru nad jakością kształcenia na kierunku studiów; zapewnianie i ocenianie jakości kształcenia na kierunku studiów; przygotowanie lub modyfikacja zgodnie z aktualnymi aktami prawnymi programu kształcenia, w tym kierunkowych efektów uczenia się oraz programów studiów; przygotowanie propozycji zasad rekrutacji oraz limitów przyjęć; nawiązywanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w celu doskonalenia programów kształcenia), które są realizowane zgodnie z ustalonym harmonogramem i we współpracy z radą ds. kształcenia szkoły nauk przyrodniczych oraz uniwersytecką radą ds. kształcenia.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte i stosowane zasady wynikające z obowiązujących uchwał rady programowej ds. kierunku studiów geografia i zarządzeń Rektora UAM. Inicjatywa zmian programu studiów wychodzi od rady programowej kierunku studiów lub grupy inicjatywnej w przypadku nowego kierunku studiów, która za zgodą prodziekana przekształca się w zespół ds. nowego kierunku studiów. Przewodniczący rady programowej przedstawia prorektor ds. kształcenia wnioski o zmianę istniejącego programu studiów w nieprzekraczalnym terminie do 30 kwietnia danego roku. Wniosek o zmianę istniejącego programu studiów musi zawierać: nowy program studiów, opinię rady ds. kształcenia Szkoły Nauk Przyrodniczych oraz opinię rady samorządu studentów WNGiG. Następnie Prorektor ds. kształcenia po zweryfikowaniu wniosku przez Centrum Wsparcia Kształcenia kieruje wniosek pod obrady Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia w celu jego zaopiniowania. Wnioski o ustalenie programów studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela wymagają zasięgnięcia opinii w zakresie ich zgodności z obowiązującym standardem kształcenia nauczycieli. Wnioski o zmiany programu studiów Modułu Nauczycielskiego na WNGiG opiniuje Dyrektor Ośrodka Koordynacyjno-Programowego Kształcenia Nauczycieli. Decyzję o wprowadzeniu pod obrady senatu projektu zmian programu studiów podejmuje rektor po zapoznaniu się z opinią Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia. Zmiany programu studiów mogą być dokonywane raz w ciągu roku akademickiego i obowiązują od nowego cyklu kształcenia. Program studiów kierunku geografia (studia I stopnia) zmodyfikowano m.in. w ramach projektu POWER. Pierwszy cykl kształcenia obejmował lata 2018-2020. Modyfikacja uwzględniała m.in. wskazania otoczenia społeczno-gospodarczego i polegała na uwzględnieniu w większym zakresie kompetencji cyfrowych (zwiększono znacznie zakres zajęć geoinformacyjnych). Inne zmiany wprowadzone po konsultacjach z interesariuszami wewnętrznymi polegały na zmianach programu studiów niestacjonarnych I i II stopnia. Polegały na wprowadzeniu do programu studiów ¼ punktów ECTS zajęć zdalnych (obejmujących głównie wykłady) realizowanych w sposób synchroniczny zgodnie z regulaminem kształcenia na odległość opracowanym przez ośrodek wsparcia kształcenia na odległość (OWKO). Z inicjatywy oddolnej studentów zrodził się pomysł nowej specjalności na geografii pod nazwą *geografika*, która łączy wiedzę i kompetencje geograficzne z umiejętnością prezentowania zjawisk geograficznych w formie obrazów, filmów i animacji, wykorzystania nowoczesnych metod dokumentacji geograficznej, promocja geografii w mediach społecznościowych w formie blogów, video-blogów. Na studiach I stopnia studenci tej specjalności ukończyli pełny cykl kształcenia.

W realizacji i projektowaniu programu studiów na kierunku geografia uwzględnia się innowacje dydaktyczne i osiągnięcia nowoczesnej dydaktyki akademickiej (np. metody „odwróconej klasy”, metody problemowej), współczesną technologię informacyjno-komunikacyjną (np. uczelnianą platformę zdalnego nauczania), włącznie z narzędziami i technikami kształcenia na odległość (głównie z wykorzystaniem programów, aplikacji komputerowych i narzędzi np. pozauczelnianych platform zdalnego nauczania), opartymi przede wszystkim na funkcjonowaniu sieci internetowej, aczkolwiek zajęcia prowadzone są stacjonarnie. Uwzględnia się innowacyjne technologie oparte na grafice komputerowej, multimedialach, technikach internetowych i sieciach społecznościowych. Na uwagę zasługują nowe, innowacyjne zajęcia projakościowe wprowadzone do programu studiów np. personalizacja procesu kształcenia z elementami tutoringu, technologie informacyjno-komunikacyjne i informatyka dla nauczyciela. Koncepcja kształcenia i program studiów zakłada też wdrażanie innowacyjnych metod kształcenia oraz ciągłe doskonalenie wykorzystujące w zarządzaniu dydaktyką tzw. cykl Deminga. Są to działania mające cechy przedsięwzięć projektowanych długofalowo.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów na studia. Warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów na studia są czytelne, także w zakresie uznawania efektów uczenia się osiągniętych poza systemem szkolnictwa wyższego i innej uczelni.

Uczelnia posiada zbiór procedur w zakresie monitorowania, przeglądu i doskonalenia programu studiów, które obejmują szereg działań powiązanych z realizacją procesu kształcenia. Realizuje je głównie rada programowa, a należą do nich m.in. coroczny przegląd programów pod kątem dostosowania ich do aktualnych unormowań prawnych oraz wewnętrznych ustaleń i rekomendacji; analiza opinii studentów i nauczycieli akademickich oraz interesariuszy zewnętrznych dotyczących programu i jego realizacji; analiza wyników egzaminów przewidzianych programem studiów; analiza kariery zawodowej absolwentów kierunku geografia; weryfikacja treści kart zajęć i grup zajęć jako ważny element nadzoru nad osiąganiem kierunkowych efektów uczenia się, stosowanych metod kształcenia i metod weryfikacji efektów uczenia się. Analizie podlegają także dane z okresu pandemii COVID-19 np. wyniki i stopień osiągnięcia efektów uczenia się nabywanych przez studentów w wyniku kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, metody i techniki kształcenia na odległość, a także metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się stosowane w kształceniu w wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

W systematycznej ocenie programu studiów uwzględnia się wskaźniki ilościowe postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiąganiu efektów uczenia się, np. wyniki oceny osiąganych przez studentów efektów uczenia się poprzez różne formy egzaminów i zaliczeń, wyniki oceny prac etapowych i dyplomowych, wyniki analizy ankiet studenckich oceniających różne aspekty prowadzonych zajęć, wyniki dyskusji ze spotkań semestralnych ze studentami na temat różnych problemów związanych z realizacją programu studiów (ze wskazaniem zajęć wzorowych oraz tych o niskiej jakości). Wszystkie informacje i wskaźniki wykorzystywane są do potwierdzania zgodności treści prowadzonych zajęć z deklarowanymi w sylabusach, co jest warunkiem osiągania zakładanych na tej podstawie efektów uczenia się. Szereg informacji prodziekan, a następnie rada programowa uzyskuje z dobrze udokumentowanych sprawozdań ze spotkań opiekunów poszczególnych lat ze studentami odbywanych przynajmniej dwa razy na semestr w roku akademickim.

Systematyczne oceny programu studiów prowadzone są z wykorzystaniem informacji od interesariuszy wewnętrznych (np. kadry prowadzącej kształcenie, studentów kierunku) i interesariuszy zewnętrznych (pracodawców, absolwentów). Poprzez swoich przedstawicieli w radzie programowej biorą czynny udział w procesach modyfikacji programów studiów, dyskusowaniu zmian i ich akceptacji. Studenci i pracownicy uczestniczący w procesie kształcenia na kierunku geografia są pomysłodawcami nowych specjalności np. *geo-grafika*. Coraz istotniejszy wpływ na kształt programów studiów mają pracodawcy. Ich głosy zbierane są w toku współpracy pracowników naukowych z przedsiębiorstwami, instytucjami, z wniosków po praktykach zawodowych, stażach studenckich w ramach projektów POWER, wizytach studyjnych, corocznie organizowanych „Dni Kariery”. Przykładem współpracy Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi w doskonaleniu programu studiów na kierunku geografia mogą być także spotkania zorganizowane wiosną 2022 r. z dyrektorami szkół i nauczycielami, które poprzedziły modyfikację programu kształcenia na II stopniu w ramach modułu edukacyjnego.

Wyniki z systematycznej oceny programu studiów na kierunku geografia są wykorzystywane w doskonaleniu tego programu. Sprawy dotyczące ewentualnych zmian w programach studiów (także pod względem kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, najnowszych osiągnięć dydaktycznych oraz nowoczesnej technologii edukacyjnej), znajdują odzwierciedlenie w implementacji nowych rozwiązań w zakresie doskonalenia programu studiów (m.in. przez wykorzystanie w zarządzaniu dydaktyką tzw. cyklu Deminga, co zasługuje na wyróżnienie jako rozwiązanie unikatowe w zakresie adaptacji na ocenianym kierunku koncepcji i metod z teorii zarządzania).

PKA jest jedynym podmiotem prowadzącym cykliczną zewnętrzną ocenę jakości kształcenia na kierunku geografia w świetle obowiązujących przepisów prawnych. Bieżąca ocena programowa jakości kształcenia na kierunku geografia jest realizowana przez PKA po przeprowadzonej w 2015 roku ocenie instytucjonalnej (ocena wyróżniająca). Ponadto prowadzony przez Uczelnię kierunek geografia został uznany za najlepszy kierunek studiów w Polsce w rankingu „Perspektyw” 2021, a specjalność *geo-grafika* na studiach I stopnia tego kierunku otrzymał certyfikat w IV edycji Ogólnopolskiego Programu Akredytacji Kierunków Studiów „Studia z Przyszłością” nadany przez Fundację Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego (certyfikat przyznany został na podstawie opinii Komisji Ekspertskiej, reprezentującej środowiska akademickie, gospodarcze i pozarządowe).

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę.

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Nadzór nad kierunkiem geografia jest zapewniony według jasno określonych kompetencji, podobnie jak wewnętrzny system zapewnienia jakości oparty jest o zasady określone w stosownych przepisach. Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów, umożliwiające m.in. tworzenie unikatowych i zasługujących na wyróżnienie specjalności (np. *geo-grafika*). Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria

kwalifikacji kandydatów na studia. Oceny programu studiów, oparte o wyniki analizy danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych (w tym studentów) oraz interesariuszy zewnętrznych, umożliwiają Uczelni podejmowanie efektywnych działań doskonalących w ramach kierunku geografia; stosuje się przy tym rozwiązania nowatorskie i zasługujące na wyróżnienie (np. cykl Deminga). Uczelnia skutecznie konsultuje swój program z interesariuszami zewnętrznymi, co przekłada się na doskonalenie jakości kształcenia. Bieżąca ocena programowa jakości kształcenia na kierunku geografia jest realizowana przez PKA po przeprowadzonej w 2015 roku ocenie instytucjonalnej (była to ocena wyróżniająca).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Efektywne doskonalenie programu studiów m.in. z konsekwencją tworzenia unikatowych specjalności (np. *geo-grafika, ekologia miasta*).
2. Wykorzystanie cykli Deminga w zarządzaniu dydaktyką i doskonaleniu programu studiów.

Zalecenia

Brak

